

HLASY NÁRODA

VOICES OF THE NATION

MĚSÍČNÍK ČESKÉ MISIE V CHICAGU

No 5/2008

Cena \$ 2.50

MAY 2008

Pout' do Svaté země (17)

Mrtvé moře

Mrtvé moře je jedním z nejpodivuhodnějších přírodních úkazů nejen ve Svaté zemi, ale i na celé zeměkouli. Mrtvé moře v hebrejštině *Yam ha-Melah*, což znamená „Moře soli“, nebo *Yam ha-Mavet*, což se překládá jako „Moře smrti“ je bezodtoké slané jezero, které se rozkládá v jižním distriktu v Izraeli, na západním břehu Jordánu v Palestině a na území governorátů Madaba a Karak v Jordánsku. Leží v jižní části tektonické propadliny Al-Ghaur, která je součástí velké prolákliny, která se táhne v délce zhruba 6000 kilometrů z Asie od tureckých hor Taurus až po údolí řeky Zambezi v jižní Africe. Tento rozsáhlý tektonický zlom vznikl v době mladších třetihor, když došlo k pohybu asijského a afrického kontinentu.

Hladina Mrtvého moře se nahází 420 metrů pod úroveň hladiny světových oceánů a jeho pobřeží (pomineme-li některá místa v Antarktidě ukrytá hluboko pod ledem) je nejnižší položeným odkrytým místem na zemském povrchu. Také svou hloubkou 380 metrů je Mrtvé moře nejhlubším jezerem světa. Je také nejslanějším jezerem po maličkém jezíru Asal v africké republice Djibouti. Svou 30 až 35% slaností (v závislosti na hloubce a teplotě) je téměř 10 krát slanější než voda v oceánech. Chemické složení vody mrtvého moře se podstatně liší od složení vody oceánů. Zatímco sůl v oceánech je z 97% chlorid sodný, naše známá kuchyňská sůl, v Mrtvém moři převládá chlorid hořečnatý (52%), pak následuje chlorid sodný (30%) a chlorid draselný a bromid hořečnatý. Mrtvé moře je 67 km dlouhé a v nejširším místě 18 km široké. Jeho celková plocha je 1050 km².

Počasí v oblasti Mrtvého moře je po celý rok slunné. V létě se teplota pohybuje mezi 32° - 39°C (90° - 102°F) a v zimě mezi 20° - 23°C (68° - 74°F). Místní klima a vlastnosti mořské vody učinily Mrtvé moře střediskem pro několik zvláštních druhů léčení. Je to jednak klimoterapie, která využívá zvláštní

klimatické podmínky jako je teplota, vlhkost vzduchu, sluneční záření a vyšší barometrický tlak, který je způsoben polohou pod hladinou moře a díky tomu vzduch obsahuje o 10% - 25% více kyslíku. Dalším druhem léčby je helioterapie, která využívá slunečního záření, především ultrafialových paprsků, pro léčení kožních onemocnění. Třetím druhem léčby je thalassoterapie, která využívá k léčení mořské vody, především koupelí ve vodě Mrtvého moře, ale také zábalů, či koupelí v bahnu Mrtvého moře, které obsahují zvláštní soli a chemikálie velmi prospěšné k léčbě kožních onemocnění, ale také blahodárně působí na nervovou soustavu a zlepšení celkové kondice.

Oblast, ve které se nachází Mrtvé moře je velmi chudá na srážky. Judské hory, které se svažují do Judské pouště, která končí v Mrtvém moři, zadržují mraky, které přinášejí vláhu ze Středozemního moře, lépe řečeno proudění vzduchu, které se zde vytváří, zvedá mraky do výšky, takže zde téměř neprší. Oblast se nachází v tzv. srážkovém stínu. Zatímco v pohoří Hermon činí roční srážky asi 500 mm, směrem na jih jejich hodnota rychle ubývá, takže v severní oblasti Mrtvého moře již dosahují sotva 100 mm a v jižní části dokonce jen pouhých 50 mm. Řeka Jordán, která je pro Mrtvé moře jediným zdrojem pozemní vody, od roku 1960 drasticky snížila svůj průtok, neboť její vody jsou využívány na obou březích jak v Izraeli, tak v Jordánsku, takže do mrtvého moře prakticky žádná voda nepřitéká. V posledních desetiletích se hladina vody drasticky snižuje, poslední dobou její pokles činí asi jeden metr ročně. Kdyby nebyly prokopány dva kanály, byla by dnes mělčí jižní část Mrtvého moře oddělena od severní již rozsáhlou suchou šíjí. Na ochranu Mrtvého moře byly vypracovány dva projekty, které by měly přivést vodu tunely nebo kanály buď ze Středozemního nebo z Rudého moře. I když přívod ze Středozemního moře by byl kratší, rozhodl se Izrael s ohledem na potřeby Jordánského království, které trpí nedostatkem pitné vody, vybudovat kanál

z Rudého moře. Je plánováno čerpat vodu z Rudého moře v Aquaba nebo Elatu potrubím do výšky 120 metrů do údolí Arava – Arabah, odkud by pak tunelem, nebo volnými koryty klesala 520 metrů až do Mrtvého moře. Cestou by se voda využívala na výrobu elektřiny a část by také zásobovala odsolovací podniky v Jordánsku. Zařízení by mělo dodávat ročně 870 milionů kubických metrů čerstvé vody a výkon elektrárny by byl 550 megawattů. Tento projekt podporuje světová banka.

Také naše poutnická skupina měla ve svém programu zařazenou zastávku u mrtvého moře. Na jedné z dobře vybavených pláží jsme strávili celé odpoledne. Každý si chtěl vyzkoušet, jestli nás bude voda opravdu nadnášet tak, jak to bývá vidět na exkluzivních fotografiích cestovních kanceláří a jak to vlastně vůbec je s tím koupáním v Mrtvém moři. Když jsem však sám vstoupil do vody, tak jsem zjistil, že to s tím koupáním zase tak jednoduché není. Především musí člověk dávat dobrý pozor, aby mu voda při nějakém prudkém pohybu nestříkla do očí. To by totiž znamenalo nejen nesnesitelnou bolest, ale i chvilkové oslepnutí. Že je tato mořská voda skutečně agresivní pozná každý, kdo má na těle jen sebemenší ranku, třeba jen po holení nebo nějaký malý vřídek, protože toto místo mu začne hned ukrutně pálit. Sama voda je díky vysokému obsahu soli tak hustá, že člověku připadá skoro jako polévka nebo spíše jako olej. Lidské tělo tato voda tak nadnáší, že normálně se v ní vůbec nedá plavat. Nejjednodušší je položit se klidně na záda a buď ležet na jednom místě nebo se jemnými pohyby rukou a nohou pomaličku pohybovat vpřed. Není však radno se příliš vzdalovat od břehu a už vůbec ne tak daleko, že by člověk nedosáhl na dno, protože největším problémem je v této vodě se otočit. Tělo se na hladině houpe jako korková zátka a stává se téměř neovladatelným.

Pokračování na str. 14

Foto na titulní straně:

Pohled na Mrtvé moře s ostrůvky soli

Kristus naše naděje

„Pokož vám“ (Jan 20,19). Těmito slovy, jimiž se zmrtvýchvstalý Pán nejprve obrátil ke svým učedníkům, zdravím v radosti této velikonoční doby vás všechny... Přijel jsem do Ameriky, abych vás, drazí bratři a sestry, v rámci své služby Petrova nástupce utvrdil ve víře apoštolů (srov. Lk 22,32). Přijel jsem, abych tak jako svatý Petr v den Letnic znovu hlásal, že Ježíš Kristus je Pán a Mesiáš, který byl vzkříšen z mrtvých, sedí po pravici Otce ve slávě a byl ustanoven soudit živé i mrtvé (srov. Sk 2,14nn). Přijel jsem, abych opakoval naléhavou výzvu apoštolů k obrácení na odpuštění hříchů a vyprošoval na Pánu nové vylití Ducha Svatého na církev v této zemi. Jak v této velikonoční době slyšíme, církev se zrodila přijetím darů Ducha Svatého: litosti a víry ve zmrtvýchvstalého Pána. V každé době je tímtež Duchem podněcována, aby nesla lidem každé rasy, jazyka i národa (srov. Zj 5,9) dobrou zvěst o našem smíření s Bohem v Kristu.

Čtení při dnešní mši nás vybízí chápat růst církve v Americe jako jednu z velkých kapitol dějinné expanze církve po seslání Ducha Svatého o Letnicích. V těchto čteních vidíme nerozlučný svazek mezi vzkříšeným Pánem, darem Ducha na odpuštění hříchů a tajemstvím církve. Kristus založil svou církev na základě apoštolů (srov. Zj 21,14) jako viditelně strukturované společenství, které je zároveň duchovním, mystickým tělem oživovaným rozmanitými dary Ducha a svátostí spásy celého lidstva (srov. Lumen gentium, 8). V každém čase a místě je církev povolána růst v jednotě prostřednictvím neustálého obrácení ke Kristu, jehož vykupitelské dílo je hlášáno nástupci apoštolů a slaveno ve svátostech. Na druhou stranu tato jednota obnáší stále misijní šíření, neboť Duch vnuká věřícím, aby hlásali „velké Boží divy“ a zvali všechny národy ke vstupu do společenství těch, kteří byli zachráněni Kristovou krví a obdrželi nový život v jeho Duchu.

Modlím se, abyste svým současníkům nabídli přesvědčivý důvod své naděje (srov. 1 Petr 3,15) a byli obnoveni v misijním nadšení ve službách šíření Božího království. Svět potřebuje toto svědectví! Kdo by popíral, že přítomný čas představuje křížovanku nejen pro církev v Americe, ale také pro společnost jako celek? Je to čas plný velkých příslibů, poněvadž vidíme, jak se lidská rodina různými způsoby sbližuje a stává se na sobě vzájemně závislou. Současně jsme však svědky zřejmých příznaků znepokojivého úpadku samotných základů společnosti: příznaků odcizení, zloby a rozdělení v mnoha našich současnících, rostoucího násilí, oslabování morálního citění, vulgarizace společenských vztahů a silícího zapomnění na Boha. Církev však vidí i znamení nezměrných příslibů v mnoha svých pevných farnostech a živých hnutích, v nadšení pro víru, jež prokazuje mnoho mladých lidí, v počtu těch, kteří každoročně přijímají katolickou víru, a ve stále rostoucím zájmu o modlitbu a katechezi. Zároveň často bolestně vnímá přítomnost rozdělení a polarizace ve svém středu a dospívá ke zneklidňujícímu zjištění, že mnoho pokřtěných, místo aby ve světě jednali jako duchovní kvas, jsou nakloněni projevovat postoje, jež odporují pravdě evangelia.

„Pane, sešli svého Ducha a obnov tvář země!“ (srov. Žl 104,30). Slova dnešního žalmu jsou modlitbou, která vychází ze srdce církve v každém čase a místě. Připomínají nám, že Duch Svätý byl vylit jako prvotina nového stvoření, „nového nebe a nové země“ (srov. 2 Petr 3,13; Zj 21,1), v níž zavládne Boží pokoj a lidská rodina bude smířena ve spravedlnosti a lásce. Slyšeli jsme, jak svatý Pavel říká, že celé stvoření až doposud „sténá“ v očekávání oné pravé svobody, kterou Bůh dává svým dětem (srov. Řím 8,21-22), svobody, která nás uschopňuje žít ve shodě s jeho vůlí. Modleme se dnes vroucně, aby církev v Americe byla obnovena v tomtéž Duchu a podpořena ve svém poslání hlásat evangelium světu, který touží po ryzí svobodě

(srov. Jan 8, 32), po skutečném štěstí a naplnění svých nejhlubších přání!

Drazí přátelé, moje návštěva ve Spojených státech chce být svědectvím „Kristu, naší naději“. Američané byli vždycky lidmi naděje: vaši předkové přišli do této země v očekávání, že najdou novou svobodu a nové příležitosti a rozlehlost neprobádaného území jim vlévala

naději, že budou schopni začít úplně od začátku a vytvoří nový národ na nových základech. Toto očekávání zajisté nezakoušeli všichni obyvatelé této země; stačí pomyslet na nespravedlnosti, které postihly původní americké obyvatelstvo a ty, kteří sem byli násilím přivezeni z Afriky jako otroci. Avšak naděje, naděje v budoucnost, je podstatnou součástí americké povahy. A ctnost křesťanské naděje – naděje vlitá do našich srdcí skrze Ducha Svatého, naděje, která nadpřirozeně očišťuje a napravuje naše očekávání a orientuje je směrem k Pánu a jeho plánu spásy – tato naděje také charakterizovala a nadále charakterizuje život katolického společenství v této zemi.

S vědomím této naděje, zrozené z lásky a věrnosti Bohu, beru na vědomí bolest, kterou církev v Americe zakusila v důsledku pohlavního zneužívání nezletilých. Žádná slova by nemohla popsat bolest a škody způsobené tímto zločinem. Je důležité, aby poškozeným byla věnována láskyplná pastorační péče. Nemohu ani plně vylíčit škody, které vznikly uvnitř církevního společenství. Bylo již vyvinuto značné úsilí k čestnému a spravedlivému vyřešení této tragické situace a k zajištění toho, aby děti – které náš Pán tak hluboce miluje (srov. Mk 10,14) a které jsou naším největším pokladem – mohly vyrůstat v bezpečném prostředí. Tato péče o ochranu dětí musí pokračovat. Včera jsem o této věci mluvil s vašimi biskupy. Dnes vybízím každého z vás, abyste všemi způsoby usilovali o uzdravení a smíření a pomáhali těm, kteří utrpěli zranění. Kromě toho vás prosím, abyste měli rádi své kněze a utvrzovali je ve vynikající práci, kterou konají. V první řadě se však modlete, aby Duch Svätý vylil na církev své dary, které vedou k obrácení, odpuštění a růstu ve svatosti.

„V naději jsme spaseni!“ (Řím 8,24). Církev ve Spojených státech děkuje za požehnání uplynulých dvou set let a já vybízím vás, vaše rodiny a každou farnost i řeholní společenství k důvěře v moc milosti, která vytváří slibnou budoucnost Božího lidu v této zemi. Jménem Pána Ježíše vás prosím, abyste odstranili každé rozdělení a s radostí Mu připravovali cestu ve věrnosti jeho slovu a ustavičném obrácení k jeho vůli. Zároveň vás vybízím, abyste v americké společnosti i nadále byli kvasem evangelní naděje a přinášeli světlo a pravdu evangelia v poslání vytvářet spravedlivější a svobodnější svět budoucím generacím.

Kdo má naději, musí žít odlišně (srov. Spe salvi, 2). Kéž svými modlitbami, svědectvím víry a plodností lásky ukazujete cestu k onomu nezměrnému horizontu naděje, který Bůh i nyní otevírá své církvi, ba celému lidstvu: obzoru světa smířeného a obnoveného v Ježíši Kristu, našem Spasiteli. Jemu buď všechna čest a sláva, nyní i na věky Amen.

Podstatná část homilie Benedikta XVI. při mši sv. na stadionu Nationals, Washington D.C. 17.dubna 2008

LITURGICKÁ ČTENÍ

Seslání Ducha svatého 11.května 2008

1. ČTENÍ - Sk 2,1-11

Čtení ze Skutků apoštolů.

Nastal den letnic a všichni byli společně pohromadě. Najednou se ozval z nebe hukot, jako když se přizene silný vítr, a naplnil celý dům, kde se zdržovali. A ukázaly se jim jazyky jako z ohně, rozdělily se a nad každým z nich se usadil jeden. Všichni byli naplnění Duchem svatým a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali. V Jeruzalémě bydleli zbožní židé ze všech možných národů pod nebem. Když se ten zvuk ozval, hodně lidí se sběhlo a byli ohromeni, protože každý z nich je slyšel, jak mluví jeho vlastní řečí. Žasli, divili se a říkali: „Ti, co tak mluví, nejsou to všichni Galilejci? Jak to tedy, že každý z nás slyší svou mateřštinu? My Parthové, Médové, Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judska a Kappadokie, Pontu a Asie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a lybijského kraje u Kyrény, my, kteří jsme připutovali z Říma, židé i proselyté, Krétané i Arabové: slyšíme, jak našimi jazyky hlásají velké Boží skutky.“

2. ČTENÍ - 1 Kor 12, 3b-7. 12-13

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korintánům.

Bratři! Jenom pod vlivem Ducha svatého může někdo říci: „Ježíš je Pán.“ Dary jsou sice rozmanité, ale je pouze jeden Duch. A jsou rozličné služby, ale je pouze jeden Pán. A jsou různé mimořádné síly, ale je pouze jeden Bůh. On to všechno ve všech působí. Ty projevy Ducha jsou však dány každému k tomu, aby mohl být užitečný. Jako tělo je pouze jedno, i když má mnoho údů; ale všechny údy těla, přestože je jich mnoho, tvoří dohromady jediné tělo, tak je tomu také u Krista. Neboť my všichni jsme byli pokřtěni jedním Duchem v jedno tělo - ať už jsme židé nebo pohané, otroci nebo svobodní - všichni jsme byli napojeni jedním Duchem.

EVANGELIUM - Jan 20,19-23

Slova svatého evangelia podle Jana.

Navečer prvního dne v týdnu přišel Ježíš tam, kde byli učedníci. Ze strachu před židy měli dveře zavřeny. Stanul mezi nimi a řekl: „Pokoj vám!“ Po těch slovech jim ukázal ruce a bok. Když učedníci viděli Pána, zaradovali se. Znovu jim řekl: „Pokoj vám! Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás.“ Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého! Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“

Slavnost Nejsvětější Trojice 18.května 2008

1. ČTENÍ - Ex 34, 4b-6. 8-9

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy.

Mojžíš časně ráno vstal a vystoupil na horu Sinaj, jak mu přikázal Hospodin; v ruce měl dvě kamenné desky. Tu sestoupil Hospodin v oblaku, Mojžíš se tam vedle něho postavil a vyzýval Hospodinovo jméno. Potom Hospodin prošel kolem něho a zvolal: „Hospodin, Hospodin, Bůh milosrdný a milostivý, shovívavý,

velmi laskavý a věrný!“ Mojžíš se rychle vrhl k zemi, klaněl se a řekl: „Pane, jestliže jsem našel u tebe milost, ať jde Pán uprostřed nás. Ano, je to lid tvrdé šíje, ale odpusť naši vinu i náš hřích a přijmi nás jako dědictví.“

2. ČTENÍ - 2 Kor 13,11-13

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Korintánům.

Bratři, žijte radostně, zdokonalujte se, buďte přístupní napomínání, buďte svorní, žijte v pokoji, a Bůh, dárce lásky a pokoje, bude s vámi. Pozdravujte se navzájem svatým políbením. Pozdravují vás všichni věřící. Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží a společenství svatého Ducha s vámi se všemi!

EVANGELIUM - Jan 3, 16-18

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl Nikodémovi: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozesného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho spasen. Kdo v něho věří, není souzen; kdo nevěří, už je odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorozesného Syna Božího.“

Slavnost Těla a Krve Páně 25.května 2008

1. ČTENÍ - Dt 8, 2-3. 14b-16a

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

Mojžíš řekl lidu: „Pamatuj na celou cestu, po níž tě vedl Hospodin, tvůj Bůh, čtyřicet let na poušti, aby tě pokoušel, aby tě zkoušel, aby poznal, co je v tvém srdci, zda budeš zachovávat jeho příkazy, nebo ne. Pokoušel tě, dal ti pocítit hlad a nasýtil tě manou, kterou jsi neznal ani ty ani tvoji otcové, aby tě poučil, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk může žít vším, co vychází z Hospodinových úst. Nezapomeň tedy na Hospodina, svého Boha, který tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví, který tě vedl po velké a strašné poušti, kde byli ohniví hadi a štíři, po pustině bez vody, který pro tebe vyvedl vodu z nejtvrdší skály, který tě sytil na poušti manou, kterou tvoji otcové neznali.“

2. ČTENÍ - 1 Kor 10,16-17

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korintánům.

Bratři! Kalich požehnání, který žehnáme - není to účast v Kristově krvi? Chléb, který lámeme - není to účast v Kristově těle? Protože je to jeden chléb, tvoříme jedno tělo, i když je nás mnoho, neboť všichni máme účast na jednom chlebě.

EVANGELIUM - Jan 6,51-58

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl zástupům: „Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe. Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky. A chléb, který já dám, je mé tělo, obětované za život světa.“ Židé se mezi sebou přeli a říkali: „Jak nám tento člověk může dát jíst svoje tělo?“ Ježíš jim řekl: „Amen, amen, pravím vám: Když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den. Vždyť mé tělo je skutečný pokrm a má krev je skutečný nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já žiji z Otce, tak i ten, kdo jí mne, bude žít ze mne. To je ten chléb, který sestoupil z nebe; ne takový, jaký jedli naši otcové, a umřeli. Kdo jí tento chléb, bude žít navěky.“

9. neděle v mezidobí - 1.června 2008

1. ČTENÍ - Dt 11,18-28

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

Mojžíš řekl lidu: „Uložte si tato má slova do svého srdce a do své duše. Přivažte si je jako znamení na svou ruku a budou jako značka mezi vašimi očima. Hle, já vám dnes nabízím požehnání a kletbu. Požehnání, když budete poslouchat příkazy Hospodina, vašeho Boha, které já vám dnes přikazuji. Kletbu, když příkazy Hospodina, vašeho Boha, poslouchat nebudete a ustoupíte z cesty, kterou vám já dnes přikazuji, a budete následovat cizí bohy, které jste neznali.“

2. ČTENÍ - Řím 3,21-25.28

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! V nynější době se stalo zřejmým, že Bůh dává spravedlnost nezávisle na Zákonu. Svědčí o tom už Zákon a Proroci. Je to ospravedlnění, které dává Bůh na základě víry v Ježíše Krista, a to všem, kdo věří. Rozdílu není. Vždyť všichni jsou hříšníci a nedostává se jim Boží slávy. Z jeho milosti však docházejí ospravedlnění zdarma, protože je vykoupil Kristus Ježíš. Aby Bůh ukázal svou spásnou spravedlnost, ustanovil ho jako smírou obět' v jeho krvi, která působí skrze víru. Jsme totiž přesvědčeni, že člověk je ospravedlňován skrze víru, beze skutků předepsaných Zákonem Mojžíšovým.

EVANGELIUM - Mt 7,21-27

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš řekl svým učedníkům: „Ne každý, kdo mi říká: 'Pane, Pane!', vejde do nebeského království, ale ten, kdo plní vůli mého nebeského Otce. Mnoho z nich mi řekne v ten den: Pane, copak jsme v tvém jménu neprořekovali? A nevyháněli jsme tvým jménem zlé duchy? A nedělali jsme tvým jménem mnoho divů? Ale tehdy jim prohlásím: Nikdy jsem vás neznal. Pryč ode mě, kdo děláte nepravosti! Každý tedy, kdo tato má slova slyší a podle nich jedná, podobá se rozváznému muži, který si postavil dům na skále. Spadl déšť a přivalila se povodeň, přihnala se vichřice a obořila se na ten dům - ale nezřítel se, protože měl základy na skále. Každý však, kdo tato má slova slyší, ale podle nich nejedná, podobá se pošetilému muži, který si postavil dům na písku. Spadl déšť, přivalila se povodeň, přihnala se vichřice a obořila se na ten dům - i zřítel se a jeho pád byl veliký.“

10. neděle v mezidobí - 8.června 2008

1. ČTENÍ - Oz 6,3b-6

Čtení z knihy proroka Ozeáše.

Snažme se poznat Hospodina! Jako jitřenka jistě vysvitne, přijde k nám jako déšť, jako jarní déšť, který zavlaží zemi. Co mám dělat s tebou, Efraime, co mám dělat s tebou, Judo? Vaše láska je jako ranní mráček, jako rosa, která záhy mizí. Proto jsem je vzdělával skrze proroky, zabíjel slovy svých úst, má spravedlnost jako světlo vychází. Lásku chci, ne obět', poznání Boha je víc než celopaly.

2. ČTENÍ - Řím 4,18-25

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Ačkoli Abrahám už neměl naději, přece doufal a věřil, že se stane otcem mnoha národů, protože mu bylo řečeno: Tolik bude tvého potomstva! A třeba pozoroval, že jeho tělo je už neplodné - vždyť mu bylo skoro sto let - a že je neplodné i Sářino lůno, přece jeho víra nezeslábla. Neprovinil se nedůvěrou vůči Božímu zaslí-

bení, ale čerpal sílu z víry, a tím vzdal Bohu čest. Byl pevně přesvědčen, že Bůh má dost moci, aby splnil, když něco slíbí. A proto mu to bylo uznáno za spravedlnost. Ale v Písmu to není řečeno jen kvůli němu, že mu to bylo uznáno, nýbrž i kvůli nám. I nám to bude uznáno, když věříme v toho, který vzkřísil z mrtvých Ježíše, našeho Pána. Ten byl vydán na smrt pro naše hříchy, a vstal z mrtvých pro naše ospravedlnění.

EVANGELIUM - Mt 9,9-13

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Když Ježíš šel ze svého města, uviděl v celnici sedět člověka, který se jmenoval Matouš. A řekl mu: „Pojď za mnou!“ On vstal a šel za ním. Když byl Ježíš u stolu v jeho domě, přišlo mnoho celníků a hříšníků a zaujali místo u stolu s ním a jeho učedníky. Když to viděli farizeové, řekli jeho učedníkům: „Proč váš Mistr jí s celníky a hříšníky?“ On to zaslechl a řekl: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Jděte a naučte se, co znamená: Milosrdenství chci, a ne obět'. Nepřišel jsem totiž povolát spravedlivé, ale hříšníky.“

11. neděle v mezidobí - 15.června 2008

1. ČTENÍ - Ex 19,2-6a

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy.

Když přišli synové Izraele na sinajskou poušť, utábořili se na poušti. Izrael se tam utábořil před horou. Mojžíš vystoupil k Bohu a Hospodin na něj zavolal s hory: „Tak řekneš Jakubovu domu a oznámíš synům Izraele: Sami jste viděli, co jsem udělal Egyptanům, jak jsem vás nesl na orlích křídlech a dovedl vás k sobě.“

2. ČTENÍ - Řím 5,6-11

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Kristus v ten čas, když jsme ještě byli slabí, zemřel za bezbožníky. Vždyť sotva kdo položí život za spravedlivého - možná za dobrého se ještě někdo umřít odhodlá. Ale Bůh dokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus umřel za nás, když jsme byli ještě hříšníci. Tím spíše tedy budeme zachráněni skrze něho od hněvu teď, když jsme ospravedlněni jeho krví. Neboť jestliže jsme byli Bohem usmířeni smrtí jeho Syna v době, kdy jsme s ním byli ještě nepřáteli, tím spíše - po usmíření - budeme zachráněni jeho životem. Ba ještě více! Smíme se i chlubit Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, protože skrze něho se nám nyní dostalo usmíření.

EVANGELIUM - Mt 9,36 - 10,8

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Když Ježíš viděl zástupy, bylo mu jich líto, protože byli vysíleni a sklesli jako ovce bez pastýře. Tu řekl svým učedníkům: „Žeň je sice hojná, ale dělníků málo. Proste proto Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň!“ Potom si zavolal svých dvanáct učedníků a dal jim moc nad nečistými duchy, aby je vyháněli a uzdravovali každou nemoc a každou chorobu. Jména těch dvanácti apoštolů jsou tato: první Šimon, zvaný Petr, a jeho bratr Ondřej, Jakub, syn Zebedeův, a jeho bratr Jan, Filip a Bartoloměj, Tomáš a celník Matouš, Jakub, syn Alfeův, a Tadeáš, Šimon Kananejský a Jidáš Iskariotský, který ho pak zradil. Těchto dvanáct Ježíš poslal a přikázal jim: „Mezi pohany nechodte a do žádného samaršského města nevcházejte. Raději jděte k ztraceným ovčím z domů izraelského. Jděte a hlásejte: Přiblížilo se nebeské království. Uzdravujte nemocné, probouzejte k životu mrtvé, očišťujte malomocné, vyhánějte zlé duchy. Zadarmo jste dostali, zadarmo dáváte.“

ZPRÁVY Z VLASTI

Carolina od 1. do 30. dubna 2008

Politické události

Jiří Čunek se po pěti měsících vrátil do vlády

Předseda lidovců Jiří Čunek se vrátil do funkce vicepremiéra a ministra pro místní rozvoj. Ve středu 2. dubna ho na Pražském hradě opět jmenoval prezident Václav Klaus. Svého předsedu nominovala zpět do vlády KDU-ČSL, když podle ní pominuly důvody, pro které musel loni v listopadu z vlády odejít. Trestní stíhání pro podezření z korupce bylo totiž zastaveno. Proti návratu opakovaně vystupovala koaliční Strana zelených, zejména ministr zahraničí Karel Schwarzenberg. Nejmenší vládní strana měla o Čunkově korupční kauze pochybnosti a žádala lidoveckého předsedu o vysvětlení jeho finančních poměrů. K šéfovi české diplomacie se přidal i ministr školství Ondřej Liška a vládní koalici hrozil rozpad. Vše se urovnalo na úterní tajné schůzce, kde se premiér Mirek Topolánek, Karel Schwarzenberg i Jiří Čunek dohodli na kompromisu. Čunek sice nastoupí do vlády hned, ale Schwarzenberg vybral auditorskou firmu, která by nejpozději do 1. července měla zjistit, zda je s rodinnými financemi staronového ministra vše v pořádku. Podle informací Aktuálně.cz bude ministr zahraničí dokonce audit sám platit. Pro tento zprávo-dajský server dále Schwarzenberg uvedl, že se cítil jako osoba, která vše svým postojem blokuje, a proto udělal ústupek. Neslevil však ze svého postoje - nadále odmítá sedět v jedné vládě s člověkem, který by se dopustil korupčního jednání.

Ústupek je prý jen časový: pokud by se prokázalo, že Čunkovy příjmy nejsou legální, opustil by úřad.

Americký radar bude součástí systému NATO

Americký radar v Brdech má být začleněn do plánovaného ochranného systému NATO. "Dnes bylo na summitu zdůrazněno, že radar je podstatným prvkem při ochraně spojenců a že bude integrální součástí jakékoliv budoucí protiraketové obrany zemí NATO," uvedl na tiskové konferenci v Bukurešti český premiér Mirek Topolánek. Summit Severoatlantické aliance hostila rumunská metropole 3. a 4. dubna. Členské státy podpořily myšlenku budování severoatlantického protiraketového štítu v závěrečné deklaraci: "... pověňujeme stále zasedání Rady NATO, aby připravilo varianty komplexní architektury protiraketové obrany tak, aby pokryla celé území aliance a všechny obyvatele nechráněné systémem Spojených států." Zároveň vyzvaly ke spolupráci Ruskou federací. Její prezident Vladimir Putin ale na schůzce s Georgem Bushem zdůraznil, že Rusko je ochotné radar na českém území akceptovat pouze v případě, že na jeho provoz budou trvale dohlížet i ruští experti. S tím ale čeští politici nesouhlasí. Český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg s šéfkou americké diplomacie Condoleezou Riceovou v Bukurešti oznámili, že hlavní smlouva o radaru čeká už jen na podepsání. K tomu by mělo dojít v Praze začátkem května - symbolicky 5. nebo 8. Na dojednání čeká ještě druhý dokument, který

právně upravuje pobyt amerických vojenských sil na českém území. Je pravděpodobné, že o konečnou podobu této smlouvy se vyjednávací tým pokusí rovněž do začátku května. Ani v případě, že by se obě listiny podepsaly zároveň, by ale podle Schwarzenberga radar nebyl spuštěn dřív než v roce 2012. Dokončením smlouvy vrcholí déle než rok trvající oficiální vyjednávání. Americká diplomacie se rovněž nechala slyšet, že o vybudování radaru v Česku stojí i v případě, že raketová základna v Polsku nebude. Tam se po změně vlády vloni na podzim jednání zpomalila. Kritici namítají, že Česko nemá s USA jasné smluvenou protislužbu za poskytnutí vojenského prostoru. Požadavek vojenské, vědecké a ekonomické spolupráce je podle nich málo konkrétní. Rumunský summit jednal také o rozšiřování Severoatlantické aliance. Velmocí se nedokázaly shodnout na přizvání Gruzie a Ukrajiny, Řecko vetovalo zahájení přístupových jednání s Makedonií kvůli sporu o název země. Dveře NATO tak zůstaly zatím otevřené jen Chorvatsku a Albánii.

Vláda schválila

zdravotnickou reformu

Vláda ve středu 9. dubna schválila věcné záměry šesti zákonů, které mají radikálně změnit systém českého zdravotnictví. Dohodu umožnilo úterní jednání lídrů koaličních stran, na kterém ODS ustoupila menším koaličním partnerům - lidovcům a zeleným. "Jednání nebylo vůbec jednoduché, ale našli jsme nějaké shody a můžeme pokračovat dál," řekl po zasedání koaličních špiček premiér Mirek Topolánek pro Aktuálně. Shodu zatím koalice nenašla u způsobu transformace zdravotních pojišťoven. Ministr zdra-

votnictví za ODS Tomáš Julínek navrhoval, aby stát reguloval zisky zdravotních pojišťoven pouze pět let. Lidovci a zelení si však vymohli, že budou regulovány trvale. "Tady neexistuje shoda v jednotlivých krocích, během dvou měsíců musíme najít řešení," řekl premiér. Důležitým bodem, na kterém se koaliční partneři shodli, je odložení privatizace VZP a garance, že univerzitní nemocnice se nebudou privatizovat. Zejména menší strany požadovaly, aby si fakultní nemocnice i po přeměně zachovaly neziskový charakter. Lidovci byli úspěšní při vyjednávání ohledně umělého oplodnění. I nadále bude umožněno pouze párům a ne ženám bez partnera. KDU-ČSL chce dále diskutovat o podmínkách provádění potratů. Poplatky u lékařů se budou řešit až na zasedání koaliční komise 17. dubna. Od ledna 2008 se platí za návštěvu 30 korun, za den v nemocnici 60 a poplatek se vztahuje i na děti a důchodce. Místopředsedkyně poslaneckého klubu lidovců Michaela Šojdrová už předložila návrh, aby byli od poplatku osvobozeni novorozenci. Vláda návrh zamítla, rozhodne o něm parlament.

Univerzita Karlova oslavuje 660 let od svého založení

V pondělí 7. dubna uběhlo přesně 660 let od okamžiku, kdy český a římský král Karel IV. založil v Praze univerzitu. Oslavy provázely akce, z nichž mnohé nebyly určeny jen studentům a zaměstnancům školy, ale také veřejnosti. O víkendových dnech 5. a 6. dubna otevřel své brány historický komplex v centru Prahy Karolinum. Jeho sály a románsko-gotický suterén si přišlo prohlédnout přes 4000 lidí. Jejich dotazy zodpovídali historici z Ústavu dějin UK a z Archivu

dějin UK. Součástí expozice byly významné historické artefakty a dokumenty. Návštěvníci mohli obdivovat velmi zachovalé knihy a učebnice, například lékařskou příručku ze 14.-15. století nebo opis Dekretu kutnohorského, který v roce 1409 upravil hlasovací právo na univerzitě ve prospěch Čechů. Největší pozornosti se těšily pozlacené insignie jednotlivých fakult. Zatímco některé už slouží své škole více než 120 let (žezlo Filozofické fakulty je z roku 1883), jiné se ještě leskly novotou. Například dřevěné žezlo nejmladší Fakulty humanitních studií bylo vytvořeno v roce 2005. Fakulta sociálních věd se tím svým zatím pyšnit nemůže. Podle jedné z historiček "škola zatím zřejmě na pořízení vlastního žezla nenašla prostředky, a tak si ho na slavnostní ceremonie půjčuje od jiných fakult". Karolinum zpřístupnilo také Císařský sál, nazvaný podle portrétů Marie Terezie a Josefa II., Vlastenecský sál (dřívější univerzitní knihovna), Malou aulou a Velkou aulou, ve které si mnozí zavzpomínali na svou imatrikulaci či promoci. Právě ve Velké aule předal 7. dubna rektor univerzity Václav Hampl čtyři doktoráty honoris causa. Převzali je nizozemský profesor Johan Albert Ankum za celoživotní vědecké dílo v oblasti římského práva, filozof Ivan Chvatík za mimořádný přínos české filozofie, japonský fyzik Teruo Kishi za významné dílo v oblasti materiálové fyziky a Salvador Moncada z Velké Británie za průkopnické dílo v oblasti farmakologie. Slavnostního rozšířeného zasedání vědecké rady se zúčastnil i předseda vlády Mirek Topolánek. Václav Hampl v projevu připomněl světlé okamžiky i nelehká období, kterými univerzita

po staletí procházela, a zároveň se ohradil proti názoru některých médií, která píšou o univerzitách jako o "chráněných akademických oázách mrtvolného klidu". Podle Hampla je škola "elitní laboratoří odborné a sociální komunikace" a ne "hradbami obehnanou pevností". Rektor také kritizoval vládu za snahu zprivatizovat fakultní nemocnice a označil tento krok "jako prosazování nedomyšlených, kontraproduktivních a ve svých důsledcích nebezpečných návrhů". Na závěr vystoupil Komorní sbor Pedagogické fakulty spolu se sólistou Národního divadla Petrem Matuškem.

ČSSD si připomněla 130 let existence

Česká strana sociálně demokratická slavila 2. dubna v Praze na Žofíně 130 let své existence. Mezi zahraničními hosty byli slovenský premiér Robert Fico nebo bývalý německý kancléř Gerhard Schröder. Předseda ČSSD Jiří Paroubek připomněl bohatou historii strany a rázně se vymezil vůči komunistické nálepce sociálnědemokratických stran. Sociální demokracie podle něj vychází z politické plurality. Paroubek podle ČTK vychválil sociálnědemokratické vlády a obvinil současnou pravicovou koalici z toho, že lidé podrobují "sociálním experimentům". Je však prý nesporné, že ČSSD "v dohledné době" opět převezme vládní odpovědnost a musí na to být připravena. Připomněl projekt modernizace, který má z ČSSD udělat stranu přitažlivou i pro větší část mladé generace a střední třídy. ČSSD se dvakrát musela uchýlit do exilu, po roce 1989 obnovila činnost a v letech 1998-2006 vládla. Dnes je nejsilnější opoziční stranou v zemi.

Jak pokračuje zákon o majetkovém vypořádání s církvemi

Vláda 2. dubna schválila paragrafované znění zákona o majetkovém vypořádání s církvemi. Ve sněmovně má však návrh řadu odpůrců v řadách opozice i koalice a předpokládá se, že debata ve druhé polovině dubna bude více než ostrá. Kritikům se nelíbí především navrhovaná částka - včetně úroků 270 miliard korun během 60 let. "Nejedná se o žádný restituční zákon ani o odluku církve od státu, ale o zákon, který řeší majetkové vztahy mezi církvemi a státem," uvedl ministr kultury Václav Jehlička (KDU-ČSL) po jednání vlády s tím, že návrh je výhodný pro církve, obce i stát. Opoziční ČSSD však s návrhem nesouhlasí a chystá vlastní verzi zákona.

Sjezd KDU-ČSL

Křesťanští demokraté se o víkend 19. a 20. dubna sešli v Pardubicích na nevolebním sjezdu. Na programu měli především úpravy stranických priorit. Spekulovalo se však o tom, že někteří delegáti budou chtít jednat i o sporných tématech - regulačních poplatcích ve zdravotnictví či situaci kolem předsedy KDU-ČSL Jiřího Čunka. Ani jednomu tématu se ale nakonec sjezd oficiálně nevěnoval. V sobotu návrh delegátů na mimořádnou volbu předsedy strany neprošel poté, co pro něj hlasovalo pouze pět zúčastněných, a stejně tak neuspěl požadavek poslance Ludvíka Hovorky zařadit do jednání diskuzi o reformě zdravotnictví. Situace okolo Jiřího Čunka se tak nakonec lidovci dotkli jen okrajově, když se sám předseda omluvil svým stranickým kolegům za chyby, které provázely jeho případ údajné korupce. Zároveň dodal, že však svoji kauzu nepova-

zuje za příčinu současné nejednoty ve straně. Sjezdu dominovala příprava programu na příštích deset let, ve kterém s KDU-ČSL zakládá především na sociální spravedlnosti. Lidovci v programu usilují o podporu rodin a jejich bezpečnost. Předseda Čunek uvedl, že strana bude usilovat o osvobození dětí a seniorů od regulačních poplatků. Delegáti odmítli prodej zdravotních pojišťoven a v usnesení požadují, aby prostředky povinného zdravotního pojištění nepřecházely do majetku zdravotních pojišťoven, zůstaly trvale pod kontrolou státu. Na sjezdu vystoupilo několik hostů. Jako první promluvil předseda nejsilnější opoziční strany Jiří Paroubek, který se často vracel ke spolupráci lidovců a sociálních demokratů v minulé vládě a poukazoval na shodné rysy programu těchto dvou stran. Na sjezdu zavítal i prezident Václav Klaus, který křesťanským demokratům poděkoval za podporu v nedávné prezidentské volbě. Premiér Mirek Topolánek vyzval lidovce k dodržování koaliční smlouvy. Zdůraznil, že křesťanští demokraté ještě nikdy neměli ve vládě ministra v tak dominantní roli, jakou teď plní ministr financí Miroslav Kalousek. Sjezd zakončil projevem předseda Čunek, který své spolustraníky vyzval ke spolupráci a vzájemné toleranci.

Ze Slovenska

Slovenský parlament: prošel tiskový zákon i Lisabonská smlouva

Slovenský parlament zažil dvě zásadní hlasování. Ve středu 9. dubna prosadila vládní koalice premiéra Roberta Fica kontroverzní tiskový zákon, den později schválila reformní dokument Evropské unie, tzv. Lisabonskou smlouvu. V obor

případech Ficovi pomohli poslanci Strany maďarské koalice (SMK). Opozice v čele se Slovenskou demokratickou a křesťanskou unií – Demokratickou stranou (SDKU-DS) bývalého premiéra Mikuláše Dzurindy dopředu deklarovala, že v případě schválení tiskového zákona Lisabonskou smlouvou nepodpoří. Tento postoj se nevyhnul kritice ze strany Evropské unie, které se nelíbilo, že by hlasování o zásadním dokumentu EU mělo být podmíněno vnitropolitickými spory. Potřebnou třípětinovou většinu proto s poslanci vládních stran zajistila především SMK. Její předseda Pál Czaky poté zdůvodnil rozhodování své strany v obou hlasováních snahou dělat vlastní politiku a zdůraznil, že hlasování o tiskovém zákonu lze s Lisabonskou smlouvou spojit jen do určité míry. Slovensko se tak stalo devátou z 27 zemí EU, kde Lisabonská smlouva získala parlamentní podporu. Ratifikaci ještě musí potvrdit prezident Ivan Gašparovič, který však už několikrát vyjádřil dokumentu podporu. Přestože ostré debaty a vzájemné napadání ve slovenském parlamentu utichly, nadále zůstávají výhrady vůči tiskovému zákonu. Na protest proti jeho schválení vyšly 11. dubna titulní strany deníků Sme, Pravda, Nový čas, Plus 1 deň, Új Szó a Hospodárske noviny v podobě parte. Podobný postup zvolili vydavatelé 27. března, kdy na prvních stranách vyjmenovali "sedm hlavních hříchů" vládní předlohy. Své výtky k podobě zákona vyjádřily vedle vydavatelů i mezinárodní instituce v čele s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). Jedinou nadějí slovenských vydavatelů je prezident Ivan Gašparovič, který by ještě mohl zákon vetovat. O

právo na svobodu slova na Slovensku se obávají i čeští novináři. Na podporu slovenských kolegů zaslali šéfredaktoři MF Dnes, Lidových novin, Práva, Hospodářských novin a Týdne prezidentu Gašparovičovi otevřený dopis, v němž ho žádají, aby podpis návrhu zákona zvažil. Slovenská média také nevyloučila, že se obrátí na ústavní soud. Návrhy na přísnější regulaci médií se čas od času objevují i v Česku. V souvislosti se slovenským tiskovým zákonem kritizoval domácí mediální scénu na debatě se studenty práv v Brně premiér Mirek Topolánek. "Jsem bytostný demokrat, ale na druhou stranu si myslím, že aspoň minimální možnost chránit si svou čest a jméno by tu být měla. A to prostě náš tiskový zákon ve své současné podobě nepodporuje," uvedl premiér. V minulosti se pro omezení médií vyslovil i předseda ČSSD Jiří Paroubek.

Ekonomika

Česká měna stále posiluje
Zpevňování české koruny už trvá od roku 2000. Průměrná hodnota eura v roce 2000 byla 35,6 Kč, dolar pak průměrně stál 38,6. V pondělí 14. dubna koruna krátce dosáhla hranice 23 Kč za euro. Dolar se v současnosti obchoduje pod 16 korunami. Za rapidním růstem koruny stojí jak úspěšné české hospodářství, tak spekulace devizového trhu. Investoři se podle názorů expertů uchylují k nákupu koruny jako k jistotě. "Česká měna spadla k takovým měnám, jako je švýcarský frank nebo japonský jen, kam se investuje v případě, kdy už investoři neví kudy kam," vyjádřil se ekonomický expert ČSSD Jan Mládek v nedělním diskusním pořadu České televize Otázky Václava Moravce. Koruna je v posledním roce

nejvíce posilující měnou na světě. Vláda a Česká národní banka se 9. dubna zavázaly, že příjmy v cizích měnách nebudou měněny na veřejném trhu. Příjmy z privatizace by měly být hlavně v eurech a jejich uložení by měla zajistit ČNB. Devizový účet, kde by privatizační výnosy měly zůstat, by měl sloužit jako rezerva penzijní reformě. V případě náhlé potřeby českých korun, bude možné peníze vyměnit formou, která bude uskutečněna mimo devizový trh. Vláda se zavázala, že žádné instituce, na které má přímý vliv, nebudou provádět operace s dopadem na devizový trh. Mojmír Hampl, viceguvernér ČNB, se pro Otázky Václava Moravce vyjádřil, že se takto národní banka nesnaží kurz koruny jakkoliv ovlivňovat, ale že se snaží odfiltrout nežádoucí vlivy.

Kurzovní lístek

25.4.2008 (střed)

EUR, 1	25.131
Kanada, 1	15.664
Slovensko, 100	77.551
USA, 1	15.935

Kultura

**Korunovační klenoty
ukázaly veřejnosti po pěti
letech opět svou krásu**

Svatováclavskou korunu, žezlo, jablko, meč, kříž, roucho a další insignie mohli lidé obdivovat od 19. do 29. dubna ve Vladislavském sále Pražského hradu. Sedm držitelů klíčů od Korunní komory, kde jsou klenoty umístěny od roku 1791, odemklo slavnostně její dveře už ve čtvrtek 17. dubna. Výstava s názvem Korunovační klenoty - symbol českých dějin uprostřed Evropy se konala při příležitosti 90. výročí vzniku Československa a znovuzvolení Václava Klause prezidentem republiky. Expozice je jedním z mála vrcholů letošní výstavní sezóny. Letos je vý-

stava výjimečná tím, že je k vidění nejen vlastní soubor klenotů, ale i dalších 40 exponátů, které jsou s nimi spjaty. Jedná se o reliquiáře a deskové malby. Ty patří k nejvzácnějším částem Svatovítského pokladu a bývaly vystavovány při korunovací na oltáři. Návštěvníci si mohli dále prohlédnout obaly a transportní truhly, v nichž se klenoty v minulosti převážely. Souběžně s výstavou originálů korunovačních klenotů byly ve stálé expozici Příběh Pražského hradu k vidění jejich kopie. "Je to záměrně, aby nevznikly dohady, že jsou vystaveny kopie," řekl František Kadlec, ředitel odboru turistického ruchu KPR během výstavy. Restaurátor a tvůrce dvou kopií Svatováclavské koruny Jiří Belda pečuje o klenoty přes 40 let. Podle něj jsou originály v perfektním stavu. Ve 20. století mohli lidé korunovační klenoty zhlédnout celkem devětkrát, v novém miléniu dvakrát. V roce 1998 a 2003 byla výstava umístěna do gotického podlaží Starého královského paláce.

**Český egyptologický ústav
letos slaví 50 let**

Už půl století pátrají čeští archeologové z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Egyptě po památkách. Od založení ústavu v roce 1958 učinili v povodí Nilu značné množství objevů. Jim se věnuje výstava, kterou 7. dubna v Káhiře slavnostně otevřel prezident Václav Klaus. Uvedl při tom, že jsme ve světě dosáhli mála takových úspěchů, jakých naši archeologové v Egyptě. Jejich nejvýznamnějším úspěchem bylo odhalení nekrálovské hrobky vezíra Ptaššepse v Abúsiru z poloviny 3. tisíciletí před naším letopočtem. Na výzkumu Ptaššepsovy mastaby (hrobce s nízkou nástavbou, z níž se později vy-

vinuly pyramidu) pracovali archeologové v letech 1960 až 1974. Z dalších unikátních objevů stojí za zmínku objevení papyrového archivu Raneferefova zádušního chrámu či odkrytí a prozkoumání pyramidového komplexu královny Chentkaus. V roce 1995 našli pracovníci Českého egyptologického ústavu šachtovou hrobku správce faraonova paláce Kúra, která obsahovala dobře dochovanou výzdobu a kompletní výbavu pro posmrtný život bohatého vládcova rádce. Čeští egyptologové dnes bádají v Abúsiru díky penězům z grantu, který ústavu přidělilo ministerstvo školství na roky 2005 až 2011. Výzkum se ovšem neobejde bez sponzorství českých firem. "Díky české egyptologii má země v Egyptě výborné jméno, to je pro obchodní vztahy ohromně důležité," řekl Hospodářským novinám šéf Hospodářské komory Jaromír Drábek, který vedl delegaci podnikatelů doprovázejících prezidenta Klause na státní návštěvě Egypta.

Sport

Tři české výpravy dobyly severní pól

Ve středu 9. dubna dobyla severní pól první Češka Miluše Netolická společně s Dušanem Kunovským a Ladislavem Frantou. Již 5. dubna nad pólem přeletěl letoun L-200 Morava s Petrem Boldem a Richardem Santusem a týden po nich na severní pól dorazila dvojice Petr Horký a Miroslav Jakeš. Průběh expedice komplikovalo extrémní počasí. Výpravu ze společnosti Central Group inicioval Dušan Kunovský. Vyrazili ze základny Barneo, kterou každý rok postaví Rusové 130 km od nejsevernějšího bodu planety. Po dosažení cíle je měl vyzvednout

vrtník, ale vzhledem k povětrnostním podmínkám musela expedice přerušit 24 hodin v mrazech až - 40 stupňů Celsia. Již na začátku ztratila expedice dva pytle s výbavou; zdržení na severním pólu bylo poslední nepříjemností její cesty. Až na drobné omrzliny jsou všichni v pořádku. Prvenství Netolické zpochybnila cestovatelka Markéta Jiroušková, jež spolu s další ženou českého původu severní pól pokořila dokonce dvakrát již loni v červenci v rámci expedice ledoborce Jamal. Podle nepsaných pravidel se ale za dobytí pólu počítá pouze cesta po vlastní trase, nikoli ledoborcem či letadlem. Podle Václava Sůry, dobyvatele z roku 2005, se ani cesta Netolické nepočítá jako "čisté" dobytí kvůli pomoci psů, je mu ale nejbližší. Bold a Santus upozornili výpravou North Pole Expedition 2008 na 90. výročí vzniku československého letectva. Let z Čech na severní pól uskutečnili 50 let starým letounem L-200 Morava. Počasí jim přálo, mráz byl - 25 stupňů Celsia, takže ani nepřekročil teplotní limit; Morava má vydržet až - 30. Po návratu do Čech čekalo piloty vřelé přivítání a rovnou i tisková konference. Letadlo prý fungovalo bezchybně. Třetí expedicí uplynulého týdne se stala dvojice Horký a Jakeš, který se na severní pól vydal již po šesté. Jejich výpravu postihlo velmi špatné počasí a negativní drift dosahoval 24 km za den - kdyby denně ušli 24 km, nepřiblížili by se k pólu ani o kousek. Cestu jim navíc zkomplikoval ambiciózní cestovatel z Ekvádoru, jehož nesamostatnost a pomalé tempo Čechy velmi zdržovaly. Přesto ale i s ním dorazili na severní pól o den dříve, než plánovali.

Milému otci Josefu Šachovi k 89. narozeninám

**Kéž Vám dá Bůh nadále dobré zdraví a
ať Vám žehná, jako Vy stále žehnáte nám.
Modlíme se, aby Vás Pán na tomto světě
ještě dlouho zachoval a jednou Vám daroval nebe.**

Prátele z Kanady, USA a zbytku světa

Otec Josef Šach obklopen věrnými farníky při oslavě 80. narozenin

Otec Josef Šach se narodil 22. dubna 1919 v Hořovicích v Čechách. Po komunistickém puči v roce 1948 odešel do exilu, v Římě vystudoval na kněze a dlouhá desetiletí působil v hamiltonské diecézi v Kanadě jako misionář pro naše krajiny. Střediskem zdejší České misie stal hřbitovní kostelík v Burlingtonu. Misie, kterou otec Šach svěřil do ochrany svatého Vojtěcha se po zehnané rozrůstala a vzkvétala. Krom služby zdejšími farníkům otec Josef navštěvoval pravidelně další česká centra v Londonu a Kitcheneru, organizoval poutě do Chathamu, podporoval český seminář Nepomucenum v Římě a zasílal velké částky peněz, převážně svých vlastních, na obživu a výchovu chudých dětí Třetího světa. Navíc si ještě našel čas na naše krajiny i na západě Kanady. Přes osobní těžkosti a zdravotní problémy konal svou službu pastýře až do vysokého věku. Kolik odsloužil mší svatých, kolik udělil křtů, kolik manželstvím požehnal, kolik zemřelých doprovodil k poslednímu odpočinku, kolik duší potěšil, povzbudil a zachránil, kolik kajícníkům odpustil jménem Božím hříchy, to dnes již nikdo nespočítá. Nyní tráví zasloužený odpočinek v domově důchodců v Hamiltonu. Přesto, že již téměř nevidí, denně se poctivě modlí breviář, udržuje neuvěřitelně obsáhlou korespondenci s bývalými farníky a krajany po celém světě. Vloni vyšla překrásná kniha „Jak Pán Bůh dá...“ která poutavě popisuje jeho plodný a požehnaný život. Všichni, kteří osobně v životě otce Josefa poznali i těch, kteří o něm jen slyšeli, by tato kniha neměla chybět v knihovně. Otec Šach ji každému ráda pošle. I s poštovním stojí 12 CAND. Napište si o ni na adresu:

**Otec Josef Šach
St. Elizabeth Villa
391 Rymald Road W.
Hamilton, Ontario
L9B 1V2, CANADA**

CÍRKEV DOMA A VE SVĚTĚ

Papež Benedikt XVI. ve Spojených státech

Ojedinelé přivítání prezidentem Spojených států

Přivítání, jakého se 15. dubna 2008 dostalo papeži Benediktu XVI. při zahájení jeho apoštolské cesty do USA, ještě žádná hlava státu nezažila. Jako vůbec prvního člověka jej na vojenském letišti Andrews očekával prezident George Bush, aby jej neformálně pozdravil. Kromě hlavy státu zde papeže očekávali i apoštolský nuncius v USA arcibiskup Pietro Sambi, kardinál Francis E. George, předseda konference biskupů USA, washingtonský arcibiskup Donald W. Wuerl, někteří další biskupové, nově jmenovaná velvyslankyně USA u Apoštolského stolce Mary Ann Glendon i početný zástup lidí. Po krátkém soukromém rozhovoru s prezidentem Bushem v prostorách letištní budovy odjel papež autem na apoštolskou nunciaturu, kde byl ubytován.

Papeže Benedikta XVI. přivítal v Bílém domě prezident George Bush

K narozeninám papeži popřál prezident Bush i zástup lidí

Ve středu 16. dubna dopoledne se konalo v Bílém domě oficiální přivítání papeže prezidentem Georgem Bushem a jeho manželkou Laurou. Uvítacímu ceremoniálu před budovou byli přítomni i další představitelé veřejného života, kardinálové a předsednictvo Biskupské konference USA a někteří biskupové. Prezident Bush popřál Svatému otci k jeho dnešním narozeninám a vyjádřil naději, že americký národ bude otevřený papežovu poselství o naději. Papež pak poděkoval prezidentu Bushovi za přivítání ve Spojených státech a připomenul dvě výročí, která byla impulzem jeho návštěvy: 200 let od povýšení diecéze v Baltimore na arcidiecézi a založení diecézí New York, Boston, Filadelfie a Louisville, a 60. výročí Všeobecné deklarace lidských práv. "Přicházím jako přítel a hlasatel evangelia, jako ten, kdo chová obrovský respekt k této široké pluralitní společnosti," řekl papež a připomenul, že mravní řád a víra v

Boha stojí v počátcích americké státnosti a provází i celé dějiny země. "Věřím, že nyní, když tato země musí čelit stále složitějším politickým i etickým otázkám, dokáží Američané ve své náboženské víře najít cenný zdroj pro rozlišování a inspiraci, aby mohli rozvíjet racionální, zodpovědný a uctivý dialog ve snaze o budování lidštější a svobodnější společnosti," dodal.

Svatý otec se pak s prezidentem Bushem odebral do Oválné pracovny Bílého domu k soukromému rozhovoru. Ještě předtím se však krátce zastavili na balkóně, kde shromáždění zazpívalo papeži k jeho narozeninám "Happy birthday, Holy Father!"

Papež se setkal s americkými biskupy

Odpolední program papeže zahájilo setkání se zástupci charitativních organizací v budově apoštolské nunciatury. Poté odjel autem do Národní svatyně Neposkvrněné Panny Marie, v jejíž kryptě se konala modlitba nešpor s asi 400 biskupy USA.

V následující promluvě papež opět připomněl 200. výročí povýšení diecéze Baltimore na arcidiecézi a ustanovení diecézí v Bostonu, New Yorku, Filadelfii a Louisville. Stejně jako tehdy, přicházejí i nyní do Ameriky imigranti z nejrůznějších zemí světa a úkolem církve je tyto lidi přijímat, "sdílet jejich radosti a naděje, podporovat je v jejich souženích a zkouškách a pomáhat jim prosperovat v jejich novém domově."

Zmínil se i o překážkách, které věřícím v rozvinuté společnosti mohou bránit ve skutečném žití evangelia: "Je třeba odporovat každé tendenci, která považuje náboženství za privátní záležitost. Pouze když víra pronikne každý aspekt života, stávají se křesťané opravdu otevřenými k proměňující moci evangelia." Další bariérou podle Svatého otce může být "subtilní vliv materialismu"; lidé proto potřebují být "stále znovu upozorňováni na konečný smysl života, potřebují poznat, že jejich nitro hluboce žízni po Bohu."

Palčivou otázkou katolického společenství v USA jsou případy pedofilních kněží a papež se v další části své promluvy dotkl i tohoto problému: v centru pozornosti musí podle něj stát oběti sexuálního zneužívání i všechny zranitelné osoby, které je třeba chránit před těmi, kdo by jim mohli způsobit škodu. Tuto otázku je však třeba chápat v celém kontextu lidské sexuality: "Děti mají právo vyrůstat se zdravým chápáním sexuality a její přiměřené role v mezilidských vztazích... To nás vede zpět k úvaze o nenahraditelnosti rodiny a nezbytnosti hlásat evangelium života." Formace a výchova mladých lidí je úkolem všech osob a složek společnosti, ne jen rodičů či vychovatelů, neboť "starost o mladé lidi a o budoucnost naší civilizace znamená uznat svou odpovědnost na prosazování a žití oněch autentických morálních hodnot, které jediné umožňují lidské osobě prosperovat." Pozornost si však zasluhují i kněží, jejichž dobrý obraz ve společnosti mohl být vlivem aféry kolem případů pedofilie poškozen.

Závěrem své promluvy Benedikt XVI. připomenul význam modlitby, která člověka sjednocuje s Bohem a posvěcuje jeho celodenní práci. Svěřil pak celý americký národ mateřské péči a přimluvě Neposkvrněné Panny Marie, patronky Spojených států.

Na konec setkání obdaroval papež místní baziliku růží pro Pannu Marii a vzpomněl utrpení lidí arcidiecéze New Orleans během hurikánu Katrina v r. 2005 a předal místnímu arcibiskupovi Alfredu Hughesovi kalich jako znamení solidarity s věřícími této místní církve.

Bud'te kvasem evangelní naděje

Mše svatá na stadionu Nationals ve Washingtonu ve čtvrtek 17. dubna v 10.00 hodin dopoledne zahájila třetí den papežovy návštěvy USA. Papež při ní ve své homilii vyšel z přečtených biblických textů, které podle něj ukazují "růst církve v Americe jako jednu z velkých kapitol dějinné expanze církve po seslání Ducha Svatého o Letnicích." Papež pak zopakoval motto celé své návštěvy USA, "Kristus naše naděje", a připomenul, jak je tato božská ctnost hluboce zakořeněna v celém americkém národě, v lidech, kteří přicházeli s nadějí, že budou moci začít znovu. V závěru pak znovu připomenul nezbytnost být v americké společnosti "kvasem evangelní naděje a přinášet světlo a pravdu evangelia v poslání vytvářet spravedlivější a svobodnější svět budoucím generacím." (Celá promluva je v úvodníku tohoto čísla HN.)

Po skončení mše svaté pak Svatý otec požehnal základní kámen a svatostánek pro Katolickou školu Jana Pavla II. Velikého v arcidiecézi Arlington (Virginie) a základní kámen pro univerzitní kapli na Univerzitě Tomáše Akvinského v Santa Paula (Kalifornie).

Papež se setkal s obětmi sexuálního zneužívání

Neplánované setkání papeže s těmi, kteří byli zneužití kněžími, proběhlo odpoledne v kapli apoštolské nunciatury ve Washingtonu. Svatý otec zde přijal asi 5-6 obětí sexuálního zneužívání v doprovodu kardinála Seana O'Malleye z Bostonu, města, které bylo epicentrem skandálu. Skupina se pomodlila se Svatým otcem, on poté naslouchal jejich osobním příběhům a krátce k nim promluvil slovy povzbuzení a naděje a ujistil je o svých modlitbách za ně, jejich rodiny i všechny další oběti. Celá událost trvala asi 25 minut a šlo o velmi emotivní setkání, v jehož závěru dostal Benedikt XVI. knihu se jmény asi 1000 lidí, kteří byli v bostonské arcidiecézi takto zneužití.

Pravdu lze nalézt jen ve spojení s Bohem

V podvečer se Benedikt XVI. na Americké katolické univerzitě ve Washingtonu setkal s katolickými učiteli a vychovateli. Ve své promluvě Benedikt XVI. vyzdvihl výchovu jako "nedílnou součást misijního poslání církve hlásat dobrou zvěst," které má vést k osobnímu setkání s Bohem. Podle papeže nabízejí dějiny USA četné příklady nasazení církve za tuto věc, což také doložil příklady dvou světic, které se věnovaly výchově mládeže: sv. Elizabeth Ann Setonové a sv. Katharine Drexelové. Papež dále připomněl, že poslání církve evangelizovat neodporuje svobodnému bádání, ba právě naopak: "Poslání církve

je součástí zápasu, který lidstvo vede za dosažení pravdy... Církev čerpá z božské moudrosti, vrhá světlo na základy lidské morálky a etiky a připomíná všem skupinám ve společnosti, že praxe nevytváří pravdu, ale pravda musí sloužit jako základ praxe." Tato pravda je mnohem více než pouhé poznání. "Milující pravda evangelia je kreativní a schopná změnit život."

Podpora svobody a míru je úkolem všech náboženství

Na závěr dne proběhlo v Kulturním centru Jana Pavla II. setkání Benedikta XVI. se zástupci muslimů, židů i jiných náboženství. V promluvě zmínil papež společné úkoly všech věřících: péči o důstojnost lidské osoby, svobodu a mír. Každé náboženství podle něj obohacuje celou společnost.

Poté papež navštívil polskou místnost Kulturního centra Jana Pavla II. a promluvil zde k představitelům židovského náboženství u příležitosti jejich svátku Pesach - Velikonoc, který začíná v sobotu: "Má návštěva USA se shoduje s vaším svátkem a proto mi dovolu, abych využil této příležitosti, osobně se s vámi setkal a ujistil vás o svých modlitbách... Na základě našeho společného dědictví vám s radostí adresuji toto poselství jako svědectví o naději, zaměřené na Všemohoucího a jeho milosrdenství."

Benedikt XVI. promlouvá před Valným shromážděním OSN

Lidská práva nemohou podléhat osobním zájmům, řekl papež v OSN

Druhá etapa cesty papeže Benedikta XVI. do USA, jejímž dějištěm byl New York, byla zahájena v pátek 18. dubna dopoledne, když papež vystoupil před Valným shromážděním OSN. V zasedací místnosti jej přivítalo shromáždění diplomatů, kteří reprezentují 192 členských států OSN, předseda 62. Valného shromáždění Srgjan Kerim z Makedonie a generální tajemník Ban-ki-moon z Koreje, který také Benediktu XVI. popřál šťastné narozeninám i výročí zvolení.

Ve svém proslovu papež znovu potvrdil, že objektivní lidská práva a hodnoty pravdy, svobody a spravedlnosti nelze měnit na základě osobních nebo národních zájmů, neboť vyplývají z důstojnosti každého člověka, stvořeného k Božímu obrazu. Úkolem náboženství však není diktovat vládám a politikům své přesvědčení, ale pomáhat svým členům objevovat tuto neměnnou pravdu. Zmínil také letošní 60. výročí Všeobecné deklarace

lidských práv, která podle něj vznikla jako "souběh náboženských a kulturních tradic, které vedla společná touha postavit lidskou osobu do středu institucí, zákonů a jednání společnosti." Lidská práva je třeba respektovat jako "výraz spravedlnosti, nikoli pouze proto, že jsou vynutitelná rozhodnutím zákonodárců."

Po skončení projevu před Valným shromážděním se papež soukromě setkal s předsedou shromáždění a také s předsedou Rady bezpečnosti. Poté se vrátil do zasedací haly, kde promluvil i k zaměstnancům OSN a poděkoval jim za "každodenní nedocenitelnou službu".

Setkání se zástupci židů a křesťanských církví

Páteční program papeže Benedikta XVI. pokračoval návštěvou synagogy Park East kde se již podruhé během své cesty setkal s představiteli židovské komunity a poté ekumenickým setkáním v kostele sv. Josefa. Svatý otec vyzval shromážděné zástupce křesťanských církví k věrnosti nauce a otevřenosti pro dialog s jinými konfesemi.

Třetí výročí svého zvolení papežem oslavil Benedikt XVI. s řeholníky v New Yorku

Mši svatou pro duchovní, řeholníky a řeholnice sloužil v sobotu 19.dubna dopoledne Svatý otec Benedikt XVI. v katedrále sv. Patrika v New Yorku. Zároveň si při ní připomněl 3. výročí svého zvolení papežem.

Benedikt XVI. v homilii přirovnal církev a její působení k různým aspektům katedrály sv. Patrika, postavené v letech 1858-1878 v novogotickém slohu. Vitrážová okna, která "při pohledu zvenčí působí dojmem neprůhlednosti, temnoty, ba ponurosti," představují církev: "Jenom zevnitř, ze zkušenosti víry a života církve, ji spatříme takovou, jaká skutečně je: zaplavena milostí, zářící krásou, vyzdobena rozmanitými dary Ducha." Tato zář sice může být "zatměna hříchy a slabostmi členů církve," víra však vede člověka k přesvědčení, že "Bůh má moc proměnit každou lidskou situaci, stvořit život ze smrti a rozjasnit i nejtemnější noc," dodal papež.

Vyzval také všechny přítomné k "zaměření pohledu na Krista," který člověka uschopňuje naslouchat druhým a přijímat jejich pohled: "Tak se společně vydáme směrem k oné pravé duchovní obnově... která jediná může posílit církev ve svatosti a jednotě, jež jsou nezbytné pro účinné hlásání evangelia dnešnímu světu." Papež se potom opět zmínil o aféře kolem sexuálních zneužívání dětí: "Připojuji se k vám v modlitbě za to, aby se toto období stalo časem očištění pro každou místní církev i společenství věřících a aby bylo časem uzdravení." V závěru pak Benedikt XVI. povzbudil shromážděné kněží, řeholníky a řeholnice ke službě všem potřebným a k nasazení se pro evangelizaci zvláště mezi mladými lidmi.

Benedikt XVI. povzbudil mladé, seminaristy i postižené

V průběhu sobotního podvečera se papež setkal v newyorském Seminári sv. Josefa s tělesně postiženými mladými lidmi i s mládeží a seminaristy. Nejprve pozdravil skupinu tělesně postižených dětí a mladých lidí, kteří mu věnovali obraz. "Bůh vám dal požehnaný dar života a nejrůznější nadání," řekl shro-

Benedikt XVI. se modlí na Ground Zero – v místě teroristických útoků

mážděné mládeži Benedikt XVI. a dodal: "I když někteří slouží (společnosti a druhým lidem) významně, zatímco přínos druhým není tak viditelný, úsilí o ctnosti je vždy svědectvím naděje pro všechny." Povzbudil je také k vytrvalé modlitbě za svět a spásu všech lidí a udělil všem své apoštolské požehnání.

Svatý otec se poté přemístil na prostranství před seminářem, kde jej očekával zástup 25 tisíc mladých lidí. Na přivítanou mu předložili chléb, kukuřici a rýži – základní potraviny, ve kterých do svého pozdravu zahrnují národy celého světa a zároveň připomněli potravu duchovní: eucharistický chléb, který se podle katolické víry stává Kristovým Tělem. Mladí lidé pak Svatému otci zazpívali narozeninovou píseň v jeho rodné němčině: "Glückliche Geburtstag".

Zástupci z řad mládeže poté představili papeži i všem shromážděným šest světců, blahoslavených či kandidátů svatořečení, kteří pocházeli z New Yorku nebo zde sloužili. Jedním z této šestice byl i sv. Jan Nepomuk Neumann, rodák z jihočeských Prachatic, který po svém příjezdu do USA sloužil německé menšině v newyorské diecézi, než se stal biskupem ve Filadelfii. V následujícím proslovu Benedikt XVI. pochválil vynikající německou výslovnost zpěváků a poté znovu rozvinul téma své apoštolské cesty do USA, "Kristus naše naděje". Vyzval přitom mladé lidi k přinášení této naděje všem. Vzpomenul i na své mládí, těžce poznamenané vládnoucím nacistickým režimem, a vyzval k vděčnosti "za všechny, kteří se zasazují o to, abyste mohli vyrůstat v prostředí podporujícím všechno krásné, dobré a pravdivé."

Téma svobody a pravdy, které se již vyskytlo v několika jeho promluvách na americkém kontinentě, vzpomenul Svatý otec i nyní: "Jsou dnes tací, kteří kvůli zachování svobody jednotlivce považují hledání pravdy, včetně pravdy o tom, co je to dobro, za pomýlené... Jaký účel však má 'svoboda', která ignoruje pravdu a následuje to, co je falešné či nesprávné? Kolika mladým lidem byla nabídnuta ruka, která ve jménu svobody či zážitku vedla do propadliště závislosti, do morálního či intelektuálního chaosu, do násilí, do ztráty úcty k sobě samým, ba do zoufalství a tak i k tragédii sebevraždy?"

Jako čtyři "podstatné aspekty pokladu víry" potom papež zmínil osobní modlitbu a mlčení, liturgickou modlitbu, praktickou lás-

ku a povolání. V závěru svého proslovu se Benedikt XVI. obrátil zvláště i k seminaristům a k řeholníkům a řeholnicím. S pozdravem a nadějí, že se s mladými lidmi znovu uvidí letos v červenci při setkání mládeže v Sydney, pak Svatý otec svou promluvu zakončil a krátce ještě oslovil španělsky mluvící mládež. Modlitební setkání pak uzavřel zpěv litaní.

Papež se modlil na místě teroristického útoku z 11. září

Během nedělního dopoledne 20. dubna navštívil papež místo, kde byl dne 11.9.2001 spáchán teroristický útok na newyorské mrakodrapy – budovy Světového obchodního centra tzv. Dvojčata. Benedikt XVI. byl uveden ke klekátku, kde strávil chvíli v tiché modlitbě a poté rozsvítil svíci na památku všech 2.896 obětí tragédie.

V následné modlitbě prosil Boha za spásu nevinných obětí i těch, kdo zahynuli při odstraňování následků katastrofy, a za útěchu pro pozůstalé. Vzpomenul i oběti z Pentagonu a Shanks-ville, kde spadla další dvě unesená letadla. Modlil se také za obrácení všech, jejichž srdce a duše jsou stravovány nenávistí. "Uděl nám svou útěchu, posiluj nás v naději a daruj nám noudrost a odvahu neúnavně usilovat o svět, v němž mezi národy i ve všech srdcích vládne pravý pokoj a láska," zakončil tak Benedikt XVI. svou modlitbu.

Bohoslužbu zakončilo papežovo požehnání, po kterém mu vyli osobně představení lidé, jejichž blízcí zahynuli v troskách mrakodrapů.

Stadion Yankees v New Yorku při závěrečné mši sv. Benedikta XVI.

Papežská mše na stadionu v New Yorku:

Křesťanství je cesta k trvalému štěstí

Závěrečnou mši svého šestidenního pobytu v USA slavil papež Benedikt XVI. na stadionu Yankees v New Yorku v neděli dopoledne. Konala se u příležitosti významného výročí celé americké církve: před 200 lety povýšil papež Pius VII. první americkou diecézi v Baltimore na arcidiecézi a zároveň z ní vytvořil čtyři nové diecéze: New York, Boston, Filadelfii a Bards-

town (dnes Louisville). Tímto krokem byla v Severní Americe zřízena samostatná církevní provincie. Věřící z těchto místních církví byli také slavnostní bohoslužbě přítomni v počtu 57 tisíc. Benedikt XVI. ve své promluvě připomenul dvousté výročí diecézí, které je podle něj svědectvím "působivého růstu církve" na americké půdě: "Církev v této zemi spojovala různorodé skupiny lidí... a přispěla tak významně k růstu americké společnosti jako celku." Svatý otec se potom vrátil k jednomu z klíčových témat své cesty a znovu potvrdil, že "pravá svoboda rozkvétá tam, kde se odvracíme od hříchu... a nalézáme zdroj svého vrcholného štěstí v tom, který je nezměrná láska, nekonečná svoboda a věčný život." V závěru homilie pak navázal na přečtený evangelní úryvek slovy: "Ježíš je cesta, která vede k trvalému štěstí, on je pravda, která uspokojuje nejvznešenější lidská očekávání, a on je i život, naplněný radostí a nadějí."

Na konci bohoslužby potom Svatý otec požehnal základní kámen pro zahradu při katedrále sv. Patrika, která bude připomínkou na 200. výročí založení diecéze, a kříž pro seminární kapli sv. Jana Nepomuka Neumanna, českého rodáka a biskupa z Filadelfie.

Šestidenní cesta papeže Benedikta XVI. do Spojených států amerických byla zakončena v neděli v 8.00 večer, kdy pronesl Svatý otec na mezinárodním letišti J. F. Kennedyho v New Yorku svůj poslední projev a potom odletěl zpět do Říma.

Podle amerických médií "Benedikt XVI. vystoupil ze stínu Jana Pavla II."

Pozitivní hodnocení 8. apoštolské cesty papeže Benedikta XVI. zaznamenávají sekulární i církevní média. Velký dojem však návštěva zanechala i v samotných účastnících setkání, kteří jej doposud znali jen málo: jeho pontifikát vstoupil právě během této cesty do 4. roku trvání. Pro mnoho lidí byl jen přísným vědcem, kterému zcela schází charisma jeho předchůdce, Jana Pavla II. Zdá se však, že tento názor vzal po šesti dnech pobytu Svatého otce v USA za své:

"Hodně lidí si myslelo, že nemůže nahradit Jana Pavla. To ale není pravda, papež má zvláštní kouzlo, které jej i v jeho 81 letech činí úžasnou inspirací pro mladé lidi," řekla jedna účastnice mše svaté na stadionu Yankee.

Důkazem toho bylo sobotní setkání, při kterém papež pozdravil 25.000 mladých lidí, shromážděných v prostorách Semináře sv. Josefa. Papežův široký úsměv i nadšený potlesk mládeže, který mnohokrát přerušil Benediktův projev, svědčily o přátelské atmosféře, které mladí lidé i papež podlehli. "Zdá se mi, jako bych ho teď znala mnohem líp," říká 18letá studentka Gabriella Fiorentino, která se setkání zúčastnila. "Přišel nám předat Ježíšovo poselství naděje," dodává a zmiňuje tak motto cesty a hlavní obsah všech papežových promluv: "Kristus naše naděje".

Podle mnoha komentátorů papežovy cesty vystoupil Benedikt XVI. "ze stínu Jana Pavla". Srovnání předešlé a současné hlavy katolické církve vyjádřil jeden televizní reportér takto: "S Janem Pavlem jsme prožívali, s Benediktem přemýšlíme."

Podle zpráv České biskupské konference

Pout' do Svaté země (17)

Pokračování ze str. 2

Jakmile by si člověk stříknul vodu do očí, nebo si nabral do úst či do nosu, byl by s ním konec. Naštěstí se hned nad pláží nachází velká pozorovatelná, kde více než deset plavčků sledovalo, co se děje ve vodě. Tak se i v mém případě stalo, když jeden z těchto plavčků viděl mé nejisté počínání ve vodě, ihned se objevil v mé blízkosti a pomohl mi z vody ven. Zdatnější členové naší výpravy vydrželi ve vodě daleko déle, a když je koupání přestalo bavit, tak se mnozí namazali mořským bahnem od hlavy až k patě, takže vypadali jak černoši a koukaly jim jen bílé oči a v ústech bílé zuby. Tak se snažili alespoň na chvíli využít léčivé síly mořských minerálů.

Já jsem se zatím důkladně osprchoval sladkou vodou, a protože jsme měli velkou žízeň, šel jsem si koupit něco pro osvěžení. U stánku jsem potkal zdatného asi 35 letého mladíka, asi o půl hlavy vyššího než jsem já. Viděl jsem, že je to pravověrný žid, protože na hlavě měl čepičku, kterou mají předepsanou nosit všichni židé. Jeho pronikavé tmavé oči se upřeně zadívaly na křížek, který stále nosím na krku, a v perfektní angličtině zvolal: „Já miluji Ježíše! Ty ho miluješ také?“ Překvapeně jsem mu odpověděl: „Ovšem, že ho miluji, proč bych ho jinak nosil na krku!“ „To znamená, že nás oba Ježíš miluje, a tak musíme uzavřít přátelství,“ pokračoval můj nový společník, „a to musíme stvrdit přípitkem!“ Nejdříve chtěl koupit nějaké víno, ale protože žádné neměli (na pláži se totiž nápoje s vyšším obsahem alkoholu neprodávaly), tak nakonec koupil dvě láhve piva, které jsme pak popíjeli u blízkého stolu a po každém přípitku mě objal a spolu jsme zvolali: „Ježíš nás miluje!“ Pak můj nový přítel vytáhl doutník a že jej musíme vykouřit na potvrzení našeho přátelství. Když jsem ho přesvědčil, že jsem nikdy v životě nekouřil, tak se spokojil s tím, že jsem mu doutník zapálil. Když mi pověděl, že je z Jeruzaléma, tak jsem mu odvětil, že je sobota a jako pravověrný žid by

Návštěvníci se koupou v Mrtvém moři a natírají svá těla minerálním bahnem

neměl v sobotu tak daleko cestovat. On se na mě dlouze zadíval a odvětil: „Já miluji Ježíše a on je pro mě všechno!“ Pak vyndal ze své příruční tašky zápisník z začal pilně psát pro mě dopis v hebrejštině. Když jsem mu namítl, že to nepřečtu, odpověděl: „Až přijedeš do Chicaga, tam ti to kterýkoli rabín přečte a bude zde také moje adresa.“ Čas nám rychle uběhl a já musel nastoupit do našeho autobusu, který se chystal na zpáteční cestu. Upřímným přátelským objetím jsme se rozloučili. Když jsem později ukázal naší průvodkyni tři hustě popsané listy, potvrdila mi, že se skutečně jedná o hebrejštinu, ale nebyla schopná ji přečíst. Do smrti budu litovat, že mi byly tyto listy spolu s ostatními dokumenty o pár dnů později ukradeny, jak jsem se o tom zmínil v minulém článku. A tak jsem ztratil kontakt se svým židovským přítelem. Proč jsem mu aspoň nenechal svoji adresu? V životě jsem udělal ještě větší chyby!

Vraťme se však ještě k nerostnému bohatství, které skrývá Mrtvé moře. Zvláštním úkazem Mrtvého moře je výskyt asfaltu, ten z jeho hlubin v podobě

malých oblázků vystupuje neustále. Po jednom zemětřesení zde byly nalezeny kusy asfaltu velké jako domy. Proto staří Řekové nazývali Mrtvé moře Asfaltovým mořem. O zvláštních vodách Mrtvého moře se již ve starověku zmiňuje také Aristoteles a jiný učenec Nabateans objevil užitečnost živice z Mrtvého moře, kterou používali k mumifikaci v Egyptě. Na počátku minulého století začalo Mrtvé moře přitahovat i moderní chemiky. Zájem vzbuzovaly především bohatá ložiska potaše (drasla) a bromu. V roce 1929 inženýr židovského původu Mojžíš Novomeský, který před tím prováděl výzkumy na Sibiři a u Bajkalského jezera, po desetiletém průzkumu Mrtvého moře dal podnět k založení Palestinské Společnosti Potaš. První továrna byla na severním břehu moře u Kalia a potaš se dobýval ze solného roztoku prostým odpařováním vody. V tomto podniku svorně pracovali židé s araby. Společnost rychle vzrostla na největší průmyslový komplex Středního východu a v roce 1934 byla vybudována druhá továrna na jihozápadním břehu v okolí hory Sodomy. Palestinská Společnost

Potaš dodávala Anglii během druhé světové války polovinu potaše pro veškerý průmysl. Továrny však byly zničeny v době Arabsko – izraelské války v roce 1948. Společnost byla znárodněna a v roce 1952 byl vytvořen nový státní podnik s názvem Závody Mrtvého moře, který dnes ročně produkuje 1,77 milionů tun potaše, 206 tisíc tun bromu, 45 tisíc tun sody na průmyslové čištění a 25 tisíc tun magnézie a kuchyňské soli. Podobně na pobřeží moře, které patří Jordánsku arabská Společnost Potaš vyrábí stejné produkty, ale v menším množství. Vedle podniků na těžbu hlavních chemických surovin se nachází v blízkosti mrtvého moře také několik továren na výrobu kosmetiky, která se vyváží do celého světa. Také řada amerických společností, které se zabývají výrobou voňavek a kosmetických krémů, jako například San Francisco Bath Company, dováží potřebné suroviny pro své výrobky z Izraele od Mrtvého moře.

Mrtvé moře dostalo své jméno podle toho, že pro jeho vysokou slanost, zde nemohou žít žádné organizmy jako jsou ryby nebo rostliny. Tomuto prostředí se dokázalo přizpůsobit jen několik druhů bakterií a mikrobiálních hub. I když krajinu kolem mrtvého moře tvoří většinou pouště a polopouště, můžeme v nedalekých horách spatřit velbloudy, lišky, zajíce šakaly a dokonce i leopardy. V blízkosti Mrtvého moře se také nachází izraelský Kibutz Ein Gedi s moderně vybaveným hotelem se 176 pokoji a přírodní rezervací, kde jako rarita žije nubijský kozorožec. Na lodi nesoucí jméno Lotova žena je možné podniknout plavbu po Mrtvém moři.

Delta řeky Jordánu jižně od Jericha byla v dřívějších dobách opravdovou džunglí papyrusových a olivových stromů. Josef Flavius popsal tuto oblast jako nejurodnější část Judska. V římské a byzantské době se zde pěstovala cukrová třtina. Jedním z nejceněnějších produktů této oblasti byla míza z balzámového stromu na přípravu voňavek.

Ve Starém zákoně se v 18. a 19. kapitole knihy Geneze popisuje zkáza Sodomy a Gomory, které ležely na jižním břehu Mrtvého moře a pro svůj zvrácený nemravný život byly Bohem zničeny ohněm a sírou. Něco podobného vypráví

Skála nad silnicí vedoucí kolem Mrtvého moře připomíná zkamenělou Lotovu ženu

i islámská tradice, podle které v oblasti Mrtvého moře žil prorok Lut (biblický Lot). Jeho kmen se oddal hříchu homosexuality a proto byl potrestán. Z nebe byli posláni andělé, aby zachránili Luta s jeho rodinou, a celou zemi pak vyvedli a uvrhli ji nazpět, takže se propadla do hlubin a zahubila všechny hříšníky a vytvořila nejhlubší propast v zemském povrchu. I dnes je v islámských zemích homosexualita trestána smrtí.

V Páté knize Mojžíšově v Deuteronomiu autor vypočítává všechny zpronevěry a odpady vyvolené národa počínaje Sodomou a Gomorou a uzavírá: „Proto Hospodin vzplanul proti té zemi hněvem a uvedl na ni všechny zlořečení zapsaná v této knize. V hněvu, v rozhořčení a ve velikém rozlícení je Hospodin vyvrátil z jejich země a uvedl do jiné země, jak je tomu dnes. Skryté věci patří Hospodinu, našemu Bohu, zjevné však patří nám a našim synům, abychom dodržovali všechny slova tohoto zákona.“ (Deut 29, 26-28)

V Ezechieli se nachází zvláštní proroctví týkající se Mrtvého moře, že „jeho voda bude uzdravena a stane se čerstvou.“ (Ez 47, 8-9) a podobné proroctví zaznívá u proroka Zachariáše, který říká že: „Živé vody potečou z Jeruzaléma,

polovina z nich poteče do východního moře (což je Mrtvé moře) a polovina do západního moře (což je Středozemní moře). (Zach 14, 8)

Když se naše výprava loučila posledními pohledy s Mrtvým mořem, autobus na chvíli zastavil, aby si zájemci mohli vyfotografovat jako poslední pozdrav skálu nazvanou „Solný sloup“, která má představovat Lotovu ženu, která se na útěku ze Sodomy proti rozkazu Božímu ohlédla a za trest zkameněla.

Připravil Karel Chrobák

Radek Vlach

Tel: (773) 319-1357
Private Consulting

Business Start-Up & Consulting
Bookkeeping, Accounting, Payroll & Taxes
Individual & Business

radekvlach@yahoo.com

Svec & Sons

Funeral Home

Owned and Operated by the Svec Family since 1915

6227 WEST CERMAK ROAD, BERWYN, IL 60402

Private Parking

(708) 484-2050

(773) 242-2027

Zde mluvíme také česky

POJIŠTĚNÍ STATE FARM

LOU ČEVELA

Agent

„Mluvíme česky“

State Farm Insurance Companies

AUTO – FIRE – LIFE – HEALTH

STATE FARM BANK

LOU ČEVELA INSURANCE AGENCY, INC.

1907 E. 31st Street (31st & Maple Ave)

LaGrange Park, Illinois 60526

Office: (708) 354 1180 - 24 Hour Voice Mail

FAX: (708) 354 1217 - 24 Hour Dedicated Line

E-mail Address: LOU.CEVELA.BZ@STATEFARM.COM

ČESKÁ SÍŇ KARLÍN

Wednesday dances 2006

Dancing from 7:30 PM - 10:30 PM

Karlin Hall and Club

5304 Fleet Ave

Cleveland, OH

For details and updates call:

216 - 883 - 4760

Czech Kitchen call:

216 - 581 - 4362

MUSIC EVERY WEDNESDAY

MAY 7, 14, 21 & 28

JUNE 4, 11, 18 & 25

Marik Baken

Funeral Services Ltd.

Barbara Marik Baken

Owner Director

In association with

Conboy's Westchester Funeral Home

10501 West Cermak Road

Westchester, Illinois 60154

Other Funeral Home locations

available upon request

Direct Line: 773-910-3400

Chapel: 708-562-5900

e-mail:

marikbakenfs@mycingular.blackberry.net

*Continuing the Marik Family Tradition
of Funeral service*

Vděčná vzpomínka

19.května 2008 si připomínáme sedmé výročí
úmrtí našeho milého duchovního Otce

Rev. Vojtěcha Jaroslava Víta OSB

Narodil se v Polici nad Metují v Čechách 2.února 1923.

V době 2.světové války vstoupil do benediktinského kláštera
v Praze v Břevnově a zde 14.září 1945 složil řeholní sliby.

V roce 1946 odešel na teologická studia do Belgie,
kde byl 29.července 1951 vysvěcen na kněze.

Protože se po komunistickém puči nemohl vrátit do vlasti,
odešel na misie do Afriky do tehdejšího Belgického Konga.

V roce 1961 přesídlil do Spojených států amerických.

Zde působil v duchovní správě u kostela sv.Prokopa v Chicagu,
později spoluzakládal středisko Velehrad v blízkosti kostela sv..Anežky České,
které později přenesl do Cicera ke kostelu Panny Marie Svatohorské.

Téměř 40 let zajišťoval českou duchovní správu pro naše krajany v exilu.

Byl iniciátorem a 25 let šéfredaktorem českých novin Hlas národa.

Za svou práci v exilu byl vyznamenán prezidentem

České republiky Václavem Havlem řádem T.G. Masaryka.

Po vykonané práci odešel na zasloužený odpočinek do Prahy

a při své opětovné návštěvě USA byl 19.května 2001 povolán na věčnost.

Je pochován na klášterním hřbitově benediktinského opatství sv. Prokopa v Lisle.

Vzpomínkovou mši svatou budeme za něho obětovat u Panny
Marie Svatohorské v Ciceru v sobotu 17.května 2008 v 6.30 hod. večer.

Děkujeme všem, kdo si na něho v modlitbě vzpomenou s námi

Fr. Dušan Hladík a přátelé z České Misie v Chicagu

Vroucí vzpomínka

*S bolestí v srdci vzpomínáme 27.dubna 2008
prvního výročí, kdy byl náhle a nečekaně
Pánem života povolán z tohoto světa na věčnost
naš milovaný manžel, tatínek a dědeček, pan*

Ing.Jaroslav Wurm, PhD.

Narodil se 12.dubna 1935 v Křivšoudově v Čechách.

Po invazi sovětských vojsk v roce 1968 emigroval do USA.

Byl světově uznávaným odborníkem ve výzkumu a vývoji
v oblasti tepelné techniky a publikoval řadu článků a knih.

Jeho tělesné pozůstatky jsou uloženy v rodné vlasti.

Vzpomínková mše svatá za něho byla obětována v kapli
Českých patronů v Misijním domě v Ciceru v neděli 27.dubna.

Děkujeme všem, kdo si na něho vzpomenou v modlitbě s námi.

Eva Wurmová, manželka

Gabriela Wurmová C.P.D., dcera

Petr Wurm, syn s manželkou Christi

a vnoučata Ava a Sofie

Něžná vzpomínka

Stesk je nemoc,
která srdce zmáhá
a jen víra a láska
pomáhá přežít...

*Před deseti lety, 6.května 1998
nás navždy opustil můj drahý manžel,
milovaný otec, dědeček a přítel, pan*

Sávo Roknič

Jeho láska, dobrota, humor a optimismus
a starost o své bližní je nenahraditelná.

Se smutkem v srdci vzpomínají:

Věra Rokničová, manželka

Jana a David, děti

Alex, Rubinka a Kane, vnoučata

Společnost pro Vědy a Umění (SVU) Chicago

pořádá vzpomínkový program u příležitosti 40. výročí
tragických událostí v Československu 1968
v úterý 6.května 2008 v 7 hodin večer
v domě České Misie
2340 S. 61st Ave. Cicero, IL 60804

TRAGICKÝ KONEC PRAŽSKÉHO JARA 1968

**Řečník: Vladimíra Williams,
předsedkyně SVU Chicago**

Očitý svědek srpnových událostí při své návštěvě
v Praze, Vladěa Williamsová s námi bude sdílet
své osobní zážitky oněch tragických dnů.
Program bude doplněn diapozitivy srpnové invaze.
Přednáška bude v angličtině a následující debata
a otázky v češtině či angličtině.
Přijďte v hojném počtu na tuto zajímavou schůzku
(poslední před letními prázdninami).

Dobrovolný dar \$ 3.00

Věra Rokničová, jednatelka SVU

Česká misie v Chicagu Vás zve na

AUTOBUSOVÝ ZÁJEZD na oslavu

25.výročí České národní kaple ve Washingtonu, D.C.

Odjezd ve čtvrtek 5.června 2008 v 8.00 ráno,
návrat pozdě v noci z neděle 8.června na pondělí
Celkem čtyři dny a tři noci.

Cena zájezdu \$ 400,-

V ceně je zahrnuta doprava pohodlným autobusem s
klimatizací a WC. Tři noci v 2 lůžkových pokojích
(2 double beds pro 2 osoby – v případě ubytování
4 osob v pokoji sleva \$ 25 na osobu), prohlídka
Gettysburgu, PA s památníkem občanské války,
půldenní okružní prohlídka města Washingtonu D.C.
a slavnost v České národní kapli, půldenní okružní
prohlídka města New York a další atrakce.

Přihlášky a bližší informace:

Fr. Dušan Hladík

Tel. (708) 656 7472 Mobil (708) 533 1050

Voice of Cleveland

WERE 1490-AM

Sundays: 1.00 - 2.00 p.m.

WHKW 1220-AM

Sundays: 3.03 - 5.00 p.m.

Also on the Internet: www.whkwradio.com

Host: Joe Kocab

Jerry Jiráček

**Vás zve k poslechu hudby
z naší vlasti**

**na rádiové stanici 1450 AM
v neděli v 9.00 a.m.**

CZECH CATHOLIC UNION

5349 Dolloff Road
Cleveland, Ohio 44127

Fraternal Life Insurance

Since 1879

1-216-341-0444

**Elsie T. Malec, President
Theresa M. Pokorny, Secretary -Treasurer
Chicago Representatives**

*Loretta Moravec
1-708-484-3162*

*Dolores Jacklin
1-630-968-1292*

Oslavy 90. výročí triumfální návštěvy T.G.M. v Chicagu

Dne 5. května 1918 navštívil Chicago tehdy budoucí prezident Československa, profesor Tomáš Garrigue Masaryk. Ve městě, kde předtím působil na University of Chicago, jej toho dne na Michigan Ave. přivítalo více než 150.000 lidí. Profesor Masaryk poté pokračoval ve své cestě po USA, na které získával podporu pro vytvoření samostatné Československé republiky a která vyvrcholila předložením tzv. Deklarace nezávislosti československého národa prezidentu Woodrow Wilsonovi dne 18. října 1918. Uznání deklarace prezidentem Wilsonem jako představitelem tehdy nejvlivnější velmoci zásadním způsobem přispělo ke vzniku Československa o deset dní později. V rámci oslav tohoto významného výročí si připomeneme nejen zmíněnou triumfální návštěvu, ale také, jak významným způsobem přispělo město Chicago a místní Čechoameričané ke vzniku Československa i v dalších aspektech. Hlavními organizátory oslav jsou Generální konzulát České republiky v Chicagu, Projekt Československé legie, University of Chicago a pražský výbor Mezinárodního programu sesterských měst Chicaga.

• **Čtvrtek 1. května, 18,00 hodin** – Světová premiéra televizního dokumentu o Československých legiích "Accidental Army – The Amazing True Story of the Czechoslovak Legion"

Místo konání: Chicago History Museum (1601 N. Clark St.). Úvodní slovo: Judy Baar Topinka, bývalá ministryně financí státu Illinois. Vstupné zdarma - nutná rezervace míst. Kontakt: czechlegion@mac.com, 773 871 1179, www.czechlegion.com

Projekt Československé legie je neziskovou organizací vedenou Johnem Iltisem a Bruce Bendingerem. Dodejme, že profesor Masaryk v roce 1918 přijížděl do Chicaga z Ruska, kde pomáhal organizovat právě Československé legie, které k uznání vzniku Československa zásadním způsobem přispěly.

• **Sobota 3. května, 18,00 hodin** – Slavnostní banket na počest T. G. M.

Místo konání: tradiční česká restaurace Klas (5734 West Cermak Road Cicero, IL 60804), Vstupné: 25 \$ v předprodeji, 35 \$ na místě. Kontakt: 708 612 5438, www.klasrestaurant.com.

V restauraci Klas otevřené v roce 1922 bude možné shlédnout nejen film o Československých legiích, ale bude připraven také další zajímavý program.

• **Neděle 4. května, 13,00 hodin** – Prohlídka Českého národního hřbitova

Místo konání: Český národní hřbitov (5255 N Pulaski), Vstupné: 15 \$ (členové 10 \$), kontakt: info@FriendsofBNC.org, 773 539 8442, www.friendsofbnc.org - Český národní hřbitov byl založen v roce 1877 a byl vyhlášen chicagskou kulturní památkou.

• **Pondělí 5. května** – vydání nové knihy "Czechs of Chicagoland" autorky Malynne Sternstein

Tato unikátní publikace dokumentuje život česko-americké komunity v Chicagu a jeho okolí v období posledních 150 let a zároveň dokládá, jak významným způsobem přispěla k rozvoji této oblasti. Přináší více než 200 fotografií.

• **Úterý 13. května, 17,00 hodin** - "Přednáška o demokracii na počest T. G. M." Madeleine K. Albright, bývalé ministryně zahraničních věcí USA

Místo konání: University of Chicago – Rockefeller Memorial Chapel (5850 S. Woodlawn Avenue at 59th Street). Vstupné zdarma - nutná rezervace míst. Kontakt: chicago@embassy.mzv.cz, 312 861 1037, linka 100, www.mzv.cz/chicago

Profesor Masaryk působil na Chicagaské univerzitě v letech 1902 a 1907. Přednáškové pobyty T. G. M. byly organizovány z podnětu Charlese R. Crana, chicagského průmyslníka. Právě díky Cranovi – osobnímu příteli Woodrow Wilsona – byl profesor Masaryk uveden do nejvyšších politických kruhů a představen prezidentu Wilsonovi.

Pro aktuální informace prosím navštivte webové stránky Generálního konzulátu ČR v Chicagu www.mzv.cz/chicago.

Jan Zrzavý - malíř a ilustrátor (3)

Ilustrace – Pierre Loti: Islandský rybář

Zrzavého ilustrace k Islandskému rybáři od Pierra Lotiho vyrůstají z malířovy znalosti Francie, a to zejména Bretaňe, jeho oblíbeného kraje. Tyto kresby na první pohled jako by chtěly věrně vystihovat bretaňské realie. Jsou však svým pojetím dvojího výrazu. Lze rozpoznat jasný kontrast mezi výtvarným vyjádřením světa bretaňských domorodých obyvatel, protepleného rodinným krbem, tradicí a vzájemnou pospolitostí a světa moře, mocného živlu, který poskytuje obživu celému pobřeží, ale vybírá si za to daň nejvyšší. To vše se promítá do stylu kreseb.

Ilustrace – Pierre Loti: Islandský rybář

Akcent kladený malířem na hvězdu, zářící nad mořskou hladinou, vyrůstá přímo z Lotiho impresionisticky laděného literárního textu:

*„Kněz se před každou zastavil, odříkal modlitbu a loď požehnal.
Potom všechny odpluly jako loďstvo
a zanechaly kraj téměř bez mužů, milenců a synů.
Posádky při tom sborem zpívaly silným, zvučným hlasem
píseň k Panně Marii, Hvězdě mořské.“*

Ilustrace – Nikolaj Vasiljevič Gogol: Večery na Dikaňce

Méně známou podobu ilustrační tvorby Jana Zrzavého představuje jeho výtvarné zpracování Gogolových Večerek na Dikaňce. Zde sáhl malíř v souladu s literárním textem záměr k výtvarnému projevu zjevně srozumitelnému a zřetelnému jak v kresbě, tak v tematickém pojetí.

Ilustrace – Nikolaj Vasiljevič Gogol: Večery na Dikaňce

Situační komika, lidový humor, prostá rozvinnost, ale i svérázný výpověď strachu, prostoduchá pověřivost i holdování vodce – to vše lze vysledovat v kresbách, hemžících se prostými muži v kozáky, venkovany a roztodivnými strašidly.

„Jemináčku!“ hekl, když se dobře rozhlídl. Takové přišel Jedna držka šerednější než druhá. Čarodějnic taková síla .. všechny, co jich tam bylo, křepčily jako opilé nějaký černošský třasák.“

Ovšem to, co je pro Zrzavého ilustrační tvorbu příznačné - tj. vyjádření duchovního rozměru literárního díla - to se v jeho pozdějších ilustracích přímo zaskvělo v Zeyerově „Domu U tonoucí hvězdy“.

Julius Zeyer vložil do tohoto svého díla nejnaternější úvahy o smyslu života, o tize viny a utrpení, o touze po povznesení lidského ducha.

V jednom pařížském domě, jemuž hlavní hrdina přisoudil podle starého domovního znamení název „U tonoucí hvězdy“, plyne poslední čas tragických osudů pěti lidí - pěti tonoucích lidských hvězd. I když utrpení každého z nich vzešlo z jiných příčin a utvářelo se za jiných okolností, tíha bolesti a touha po očistě je stejná. Z vnitřního dějového napětí vzchází množství filozofických úvah.

*„... ó lidská myšlenko, ó lidský ideále?
Zanikneš v nic či porosteš do nebes?“*

Hloubka Zeyerových filozofických úvah se všemi nadějemi i dilematy je Janem Zrzavým výtvarně zobecněna do vesmírné nadčasovosti, z níž k nám promlouvá paralela hvězd a lidského pohledu jako obrazu duše.

Ilustrace – Julius Zeyer: Dům U tonoucí hvězdy

Ve smyslu Zeyerova textu prozařuje touto kresbou Jana Zrzavého jiskra duchovní prozíravosti a jas poznání o odvěké potřebě lidské duše usilovat o moudrost a mravní čistotu. Působivost Zrzavého kresby je stejně intenzivní jako působivost Zeyerova slova:

*„Kdo přišel pravdě blízko, nemůže býti úplným pesimistou,
jako nemůže nikdy býti temný, koho pronikne světlo.
Pesimismus je pouze stísněnost, stesk, který nás napadá,
když poznáváme nicotu věcí nám blízkých,
neuzříme-li ještě jasně to, co je za nimi,
za pomíjejícími.“*

Kresba Jana Zrzavého použitá na obálce básnické sbírky Jaroslava Seiferta Odlévání zvonů

Některé kresby Jana Zrzavého, jež nebyly míněny jako ilustrace, si svůj literární text časem přece jen našly. Např. Zrzavého kresba „Anděl“ z roku 1925. Ta snad opravdu čekala na básníka, který byl Janu Zrzavému velmi blízký v křehkosti vnímání světa a v básnivém způsobu uměleckého vyjadřování - na Jaroslava Seiferta, nositele Nobelovy ceny za literaturu.

Tento anděl - jako naléhavý apel k lidskému nitru - jako by posvěcoval svou moudrou a laskavou vědouceností básnický vyjádřenou paralelu mezi hlasem zvonů a zpěvem básníků, vyřčenou v Seifertově poezii takto:

*„Před nedávnem jsem četl v novinách,
že kdesi hodlají zakázat,
aby se vyzvánělo zvony.
Sníží tak počet decibelů
v určeném hlomozu města.
Vinny jsou zvony.
Ať tedy zmlknou.*

*Paní Laetitia Dytrychová,
poslední z těch,
kdož umějí odlévat zvony,
mohla by složit ruce do klína.
Ale co s básníky?
Jsou posedlí touhou,
aby byli také slyšeni v té vřavě.*

Řekněte, co s básníky ...?“

Těmito verši Jaroslava Seiferta a pohledem na oduševnělou spanilost Anděla Jana Zrzavého končím nahlédnutí do obsáhlé a významné oblasti ilustrační tvorby velkého českého umělce Jana Zrzavého.

*Připravila Dr. Jitka Měřinská,
Brno, Česká republika*

Drželi pevně pohromadě a měli všechno společné...

Paraguay – Jezuitský stát (1649 - 1767)

O 2. neděli velikonoční jsme četli při mši svaté ze Skutků apoštolů následující text: „*Křesťané setrvali v apoštolském učení, v bratrském společenství, v lámaní chleba a v modlitbách. Všechny naplňovala bázeň, poněvadž se prostřednictvím apoštolů dělo mnoho divů a znamení. Všichni, kteří přijali víru, drželi pevně pohromadě a měli všechno společné. Prodávali všechn svůj majetek a dělili ho mezi všechny, jak kdo potřeboval. Každý den zůstávali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a jedli pokrm v radosti a s upřímností srdce, chválili Boha a těšili se všeobecné oblibě. A Pán rozmnožoval den co den počet povolání ke spásě a církvi.*“ (Sk 2, 42-47) Že tento ideál křesťanského života není jen utopií, dokazuje i následující svědectví z církevních dějin, které zveřejnilo před rokem Britské listy.

Když první jezuité začali počátkem 17. století podél řek pronikat do pralesů Paraguaye, zdálo se zprvu, že jakákoli misijní činnost je vyloučena, neboť indiáni se vždy bázlívě stáhli. Kněží si však brzy všimli, že když na svých lodkách zpívali duchovní písně, hned se tu i tam domorodci vynořovali z houštin, naslouchali jim a dávali najevo, že v tomto zpěvu nacházejí obzvláštní zalíbení. Nyní mohli misionáři užasle naslouchajícím indiánům vysvětlit v jejich mateřštině, co zpívali. Vzbudili takový zájem, že indiáni je zvali do jejich lesů a stepí a tam zpívali před starci a vysvětlovali jim smysl písní. Dostali se tak až do krajů, kam dosud žádný Evropan nevkočil, kde Guaraniové a Chiquitos žili uprostřed nedotčené přírody. Domorodci měli dětinskou, důvěřivě přátelskou povahu, a tak už první misionáři, kteří se k nim dostali, hlásili, že viděli „dvakrát sto tisíc indiánů, kteří jsou vhodní pro

království Boží“. Indiáni se záhy sami začali pokoušet hudební cvičení misionářů napodobovat a pod jejich vedením se s velkým nadšením učili zpívat i obtížné vícehlasé chorály.

Zpočátku se vlastně struktura tohoto vznikajícího státu vytvářela díky hudbě, neboť indiáni, kteří do té doby žili rozptýleně v lesích, se v neposlední řadě stále více sdružovali právě kvůli zpěvu. Nejprve se spojilo několik rodin kmene Guaraní ve vesnici, jíž dali jezuité název Loreto. Krátce nato vznikly i další indiánské obce – San Ignatio, Itapua a Santa Anna. Z těchto počátků indiánských vesnic pak vznikly tzv. paraguayské redukce, které brzy zahrnovaly rozsáhlá území dnešních států Argentiny, Paraguaye, Uruguaye, Chile, Brazílie a Bolívie. V době rozkvětu této zvláštní říše existovalo celkem 131 těchto redukcí a v každé z nich žilo 3 – 6 tisíc lidí. Obyvatelstvo celé země se tehdy odhadovalo na 140 tisíc osob.

Téměř veškerý život paraguayských redukcí se odehrával ve znamení hudby. Již v pět hodin ráno svolávaly bubny lid do kostela, kde se sloužila mše s mnoha zpěvy, responsorii a instrumentální hudbou. Hudba provázela i muže, když ráno odcházeli na pole, za doprovodu hudby obdělávali pole, káceli stromy a stavěli domy, s hudbou v poledne obědvali a s hudbou se zase večer vraceli do svých vesnic.

Pomineme-li hudební produkce, snažili se misionáři i jinak poskytovat obyvatelům zábavu, neboť se domnívali, že potěšení není na škodu ctnosti, naopak, že je ve větší oblibě a ještě jí přibývá. Často proto pořádali lidové slavnosti s nejrůznějšími hrami, tanci, divadlem, atletickými závody apod.

Během doby objevili kněží u svých chráněnců zcela nebyvalé nadání přesně napodobovat evropské předlohy. Když

ukázali některému indiánovi kříž, svíc nebo podobný předmět a vyzvali ho, aby vyrobil také takovou věc, uměl udělat rychle kopii, která nebyla k rozeznání od originálu. Ženy uměly s maximální věrností napodobit brabantské krajky a skapina indiánských dělníků dokonce zhotovila vynikající varhany podle evropského vzoru. Vyřezávali figury ze sové rudy a opisovali mešní knihy tak, nikdo nedovedl říci, co je tištěná kniha, co opsaný exemplář. Trubky vyrobené indiány zněly úplně stejně jako výrobky norimberského hudebního průmyslu, jejich hodiny nezaostávaly za nejlepšími díly z Augsburgu. Takové práce přitom dělaly indiánům velkou radost. Ti se totiž s velkým nadšením poštěli do všeho, co mělo sloužit zkrášlení jejich slavností a kostelů nebo hudební produkcím. Uprostřed paraguayských pralesů tak vyrostl skutečný průmysl. Nakonec tu byli truhláři, kováři, tkalci, krejčí, koželuzi, soustružníci, cínotepecníci, hodináři, malíři, zvonaři, výrobci nástrojů...

Se stejnou moudrostí a mírností, s jakou tu jezuité dokázali postavit do slávy, žeb dobré vlastnosti a nadání indiánů, bojovali i proti jejich chybám a nedostatkům. Brzy například zjistili, že indiáni se za žádnou cenu nemohou naučit počítat. S velkou námahou se naučili pomoci prstů na ruku a na nohu počítat do dvaceti, ale jakmile něčeho bylo více, vystačili s pojmem „hodně“. Tento nedostatek byl také příčinou jejich neschopnosti naučit se hospodařit a starat se o zítřek. Protože měli nadto nezvladatelnou zálibu v jídle, ukázalo se, že velmi těžké naučit je rozumně si rozdělávat zásoby potravin. Když třeba na začátku kněží přidělili nějakému otci rodiny krávu, z níž měl být i s ostatními příbuznými živ tři dny, snědl indián krávu většinou během jedné jediné hostiny.

a nazítří přišel s nářkem za misionáři a stěžoval si, že má hlad. Nejednou se také stalo, že lidé zabili voly, se kterými měli orat, hned na poli a tam je také snědli. Za této situace už vůbec nebylo možné naučit je, aby z každé sklizně oddělili osivo pro příští rok a nechali si do rezervy zásoby pro případ nenadálé pohromy. Jezuitům nakonec nezbylo nic jiného, než aby založili vlastní sýpky, ve kterých byl výnos z polí uchováván pod zámkem a z nichž dostávali jednotliví indiáni každý den přesně odměřenou svou porci.

Půda a pozemky patřily zčásti jednotlivým indiánům, z větší části však společenství. Na svém soukromém pozemku, kterému se říkalo „abamba“, pole jednoho muže, si mohl každý pěstovat, co chtěl. Ale společné „boží pole“ se obhospodařovalo pod vedením kněží. Výnos musel být odevzdán do sýpky. Soukromé pozemky se nesměly prodávat a ani domy nebyly zcizitelné. Dědické právo neexistovalo, zato byly děti vydržovány z prostředků obce a když dosáhly plnoletosti, dostaly své abamba. Z výnosů „božích polí“ měli zajištěnu obživu i nemocní, staří a práce neschopní, byly z nich hrazeny náklady na stavbu domů, kostelů i hospodářských budov a také každoroční daně pro španělskou korunu. Misionáři sami z toho neměli nic a žili z malé renty, kterou jim král přikl.

Kněží se nestarali jen o plánovitě hospodárné rozdělování potravin ze sýpek, ale organizovali i oblékání indiánů. Vdovám a jejich dcerám ubytovaným ve vlastních vdovských domech přidělovali pravidelně bavlnu, kterou měli spřádat. Z příze se pak v tkalcovnách vyráběly látky na šaty. Všichni muži i ženy dostávali jednou a děti dvakrát ročně nové šaty a tak bývali indiáni z jezuitských redukcí lépe oblečení než většina Španělů ze sousedních koloniálních území.

Stejně pečlivá jako pravidla distribuce výrobků byla i organizace práce indiánů. Pro všechny občany tohoto státu platila stejná pracovní povinnost, zároveň však kněží dohlíželi, aby nikdo nebyl přetěžován, aby indiánům zbýval dostatek volného času na zotavenou i na výuku. Pracovalo se osm hodin denně...

Díky čistě naturálnímu hospodářství, které v zemi panovalo, byly peníze jako

platidlo zcela zbytečné. Veškerý obchod byl čistě výměnný: kdo chtěl koupit vola nebo krávu, dal za ně určité množství látky, nůž se měnil za koně, udice za tele... Rovněž zahraniční obchod indiánské republiky se obešel bez peněz. Zemědělské produkty a výrobky tuzemských manufaktur jako cukr, vosk, med, tabák, kožešiny, výrobky z bavlny, z kůže, soustružnické výrobky a tak dále se vyměňovaly za evropské zboží. Zvláště úspěchu dosáhli misionáři zušlechtnutím domácí Ilex Paraguayensis, z níž vypěstovali odrůdu čaje. Takto získaný „paraguayský čaj“ tvořil po dlouhou dobu jeden z významných vývozních artiklů redukcí. Veškeré zboží určené na vývoz se odváželo do Santa Fé nebo do Buenos Aires, kde jezuité sami zařizovali výměnu. Přebytky, které přitom vznikaly, sloužily k provádění vylepšení stávajících a k budování nových zařízení průmyslového nebo zemědělského charakteru. Čistě naturální hospodářství chránilo před veškerým pokusem peněz nejen indiány, ale i misionáře. Ti sami totiž iniciovali španělskou korunu k ustanovení, že z majetku redukcí nesmějí nic využívat, ale že celý výnos obchodu musí být využit pro blaho indiánů. Vedoucí redukcí byli proto povinni svému provinciálovi pravidelně vyúčtovávat všechny příjmy a výdaje.

Jednotlivé redukce tvořily uzavřená společenství. Redukci řídili dva kněží, kteří tam působili zároveň jako lékaři, učitelé a dohlížitelé při provádění prací. Civilní správu měli v rukou corregidor volený společenstvím, několik regidores, alcales a obecní rada. Všichni tyto funkcionáři byli indiáni, neboť jezuité se snažili zachovat maximální míru národní autonomie. Pod vedením kněží vykonávali indiáni soudní pravomoc, spravovali zásobárny potravin a dozírali nad normálním průběhem prací. Kromě této politické organizace existovaly i skutečné odbory s domorodými funkcionáři: tkalci, kováři, tesaři a další řemeslníci tak měli své vlastní alcales, ženy si volily představenou a kromě toho byli alcales pro mládež, kteří sledovali mládež až do dosažení 17 let. O dodržování klidu a pořádku se starala indiánská obecní policie, která se z principu snažila postupovat mírně a shovívavě. Když by-

lo nutno nějakého přestupníka volat k odpovědnosti, dal mu napřed corregidor napomenutí mezi čtyřma očima. Teprve když to nepomohlo, bylo možno jej odsoudit k vězení nebo mrskání metlou. Trest smrti byl ve všech redukcích zásadně zrušen a zcela nenapravitelní zločinci byli trestáni jen odsunem do vzdálenější redukce. Ženy mohly být v rámci pokání odsouzeny k delšímu pobytu ve vdovských domech.

Ze státoprávního hlediska bychom mohli Paraguay nejspíš označit za konfederaci, neboť redukce byly ve svých vnitřních záležitostech zcela samostatné a jen některé záležitosti, jako například zahraniční obchod a válečnou službu řídily společně. Poměr ke španělské říši odpovídal dnešnímu dominiu: Paraguay podléhala přímo koruně a díky královským patentům se těšila úplné samosprávě, vlastnímu soudnictví a vlastní armádě. Jedinými povinnostmi redukcí vůči Španělsku bylo odvádění každoroční daně a v případě války vojenská pomoc se zbraní v ruce v rámci Jižní Ameriky.

Jezuitům se tak podařilo, na základě správného pozorování schopností a slabín indiánů, vybudovat v Paraguay komunistický stát, jaký ještě dnes, o dvě staletí později, je možno pokládat za ideální stav hodný obzvláštního úsilí. Všechno, co si kdy utopisté vysnili o komunistickém uspořádání ekonomiky, zde bylo také skutečně realizováno: společné vlastnictví výrobních a spotřebních prostředků, odstranění peněžního hospodářství, rovnost všech občanů, likvidace jakékoli materiální bíd, zabezpečení starců, nemocných, vdov a sirotků, všeobecná pracovní povinnost a osmihodinový pracovní den, státní výchova dětí, svobodná volba povolání.

Z hlediska techniky správy odpovídal tento indiánský stát nejmodernějším demokratickým požadavkům, neboť občané zde nebyli utlačovanou masou ovládanou autokratickými úřady, ale svoboda občanů byla omezena jen potud, pokud to vyžadovaly zájmy celku. Svobodně volení domorodí úředníci této republiky nebyli ničím jiným, než nezištnými orgány veřejného blaha.

Při tom všem nebyl soukromý majetek rozhodně zcela zrušen, a vedle společ-

ného majetku tu existovalo i individuální vlastnictví, které však nebylo nabyto vykořisťováním, ani se nemohlo stát akumulací nebezpečím pro celek. Celý tento řád byl vybudován bez jakéhokoli použití násilí, ba dokonce k potěše obyvatel, a stát, ve kterém tyto příkladné poměry panovaly, také skutečně po sto padesát let existoval.

Takový stát, vybudovaný na základě lidských práv indiánů, musel uprostřed koloniálního území, jehož hlavním výdělečným odvětvím byl obchod s otroky, nutně působit jako drzá výzva. Vždyť nepřipravovala snad tato nezávislá Paraguay lovce lidí o jejich nejdrahocennější zvěř? Trpět to dál se zdálo totéž jako ohrozit celou evropskou civilizaci v Jižní Americe.

Ze začátku se pokoušeli kolonialisté dosáhnout vyjednáváním s jezuitu toho, aby alespoň určité redukce nacházející se v pohraničních oblastech byly proměněny v encomiendas. Vládcí Paraguaye se však dovolávali královských patentů a mluvili o evangelickém bratrství. Tento druhý argument se musel jevit koloniálním úřadům jako nepřipadný, zato královské patenty byly nedotknutelné. A tak bílí přenechali vše, co bylo třeba, takzvaným mamelukům.

Tímto názvem se označovala horda mesticů, potomků evropských lupičů, kteří se oženili s indiánskými ženami. Po zuby ozbrojené tlupy mameluků táhly bližším i vzdálenějším okolím svých sídlišť a loupily a pálily. Koloniální úřady pokládaly nyní za žádoucí upozornit mameluky na indiánské redukce a doporučit jim je jako cíl jejich vzdálenějších expedic. Početné jednotky mameluků proto vpadly brzy do Paraguaye, chytaly všechny domorodce, jichž se mohly zmocnit a prodávaly je do přístavních měst. Tímto způsobem bylo počátkem osmnáctého století odvečeno do otroctví asi šedesát tisíc indiánů z redukci.

Když všechny pokusy přimět guvernéra La Platy k zásahu zůstaly bez výsledku, rozhodli se jezuité oblast ohrožovanou mameluky vyklidit a odvedli 12 tisíc svých indiánů proti toku řeky Paraná pralesem do vzdálenějšího a méně ohroženého kraje. Mamelukové však

brzy pronikli i tam, povzbuzování zejména portugalskými úřady. Jezuité si sice vymohli papežské breve, ve kterém se brazilskému guvernérovi pod hrozbou exkomunikace přikazovalo, aby tomuto řádění učinil přítrž, protože však mamelukové bojovali za zájmy všech lovců lidí a obchodníků s otroky, nikdo breve pochopitelně neuposlechl.

Za takové situace musel páter, který tehdy řídil ohrožené redukce, dospět k poznání, že na tomto světě se ani Kristovo království beze zbraní neobejde. Požádal proto španělského krále o dovolení, aby mohl vybavit indiány evropskými zbraněmi. Protože králi vysvětlil, že taková domorodá armáda může poskytovat koruně i jinak užitečné služby, byla žádost schválena. Misionáři rychle vybudovali exaktně fungující armádní organizaci, ozbrojili indiány v celé zemi a zakládali továrny k odlévání děl a na výrobu pušek. Indiáni se museli cvičit v boji.

Když byla během války s Portugalskem obležena pevnost San Sacramento, dala republika Paraguay španělskému veliteli během 11 dní k dispozici pomocný sbor tři tisíc tři set jezdců a dvou set ostrostřelců. Šest set indiánů v čele s německým páterem během tohto tažení proti nepříteli padlo. Král Filip V. měl proto důvod označit tehdy armádu Paraguaye za „předsunutý vojenský štít Španělska“. Jen o málo později měli však Španělé příležitost přesvědčit se jiným způsobem o zdatnosti indiánského vojska, když proti němu museli sami vytáhnout do boje a utrpěli jednu porážku za druhou. Roku 1750 se totiž dvory v Madridu a v Lisabonu dohodly, že urovnají své pohraniční spory na účet paraguayských redukci. Španělsko odstoupilo Portugalsku smlouvou sedm obcí indiánského území. Portugalci nyní vyžadovali, aby indiánští obyvatelé vyklidili sídliště, která jim připadla, ale ti se proti tomu vzepřeli. Poté kdy jezuité diplomatickou cestou dosáhli odklad oficiálního předání území Portugalsku a využili tuto dobu k organizování ozbrojeného odporu, museli se španělští a portugalští důstojníci, kteří měli vytyčit novou hranici, vzhledem k hroživé koncentraci indiánských jednotek stáhnout,

aniž věci vyřídili. Nevzdali se však a když se úspěchy nedostavovaly ani po dalších útocích, zkusili to s pomluvami: Kněží prý objevili v Paraguaji zlaté doly, jejichž existenci velice přísně tají. U guvernéra v Buenos Aires se dokonce objevil jeden indián s mapou, na které byly tyto zlaté doly zakresleny. Na plánu byla jasně a zřetelně patrná i opevnění zřízená jezuitu k obraně tohoto pokladu. Guvernér se vydal ihned na cestu, aby věc vyšetřil přímo na místě, a i když po zlatých dolech nenašel ani tu nejmenší stopu, nikdo už o existenci nesmírných pokladů nepochyboval. Tato pevná víra způsobila, čeho by stěží bylo jinak tak rychle dosaženo: všichni funkcionáři španělské světové říše, od ministra až po posledního úředníka, byli nyní posedlí vášnivou touhou se těchto pokladů zmocnit. Rozhodnutí zničit jezuitskou republiku vycházelo ve značné míře vstříc i všeobecné nepřátelství, které se mezi tím proti jezuitům zdvihalo na dvorech, v klášterech, budoárech i v komnatách učenců. Roku 1759 byl řád vyhnán z Portugalska, roku 1766 ze Španělska, a nyní podnikl španělský ministerský předseda Aranda nezbytné kroky, aby skoncoval s jezuitským státem v Paraguaji. Do redukci byli vysláni komisaři a kam vstoupili, pátrali všade po bájném bohatství jezuitů. Nic však nenašli. Z toho byl vyvozen mylný závěr, že tyto poklady určitě existují, ale že je jezuité svěřili věrným indiánům a že byly schovány v peřejích Orinoka, dokud nebude řád znovu obnoven. Španělé i Portugalci, zklamaní ve své ziskuchtivosti, jednali s uvězněnými kněžími co nejbrutálněji, napřed je drželi jako zločince v těžkém žaláři a pak je odtransportovali v podpalubí lodí do Evropy. Kostely, školy a dílny jezuitů byly buď zničeny nebo ponechány samy sobě, aby se rozpadly. V redukci se usadily světské úřady, jejichž prvořadou starostí bylo zmocnit se kostelních ozdob, zásob ve spížích a dobytka. Mnoho indiánů uuniklo nové správě a zmizelo zpět v pralesích...

*Eduarda Heczková
Britské listy 3.5.2007*

Z příběhů „kdysi a dnes“

Kam s tou kozou, pane Vokurka?

Vokurka nebyl již asi týden dobře naložený. I přesto, že to bylo za války, neměl proč naříkat. Měl pěknou ženu, hezkou dceru a útulný baráček na okraji města Jičína, tak proč by si naříkal! U domku měl malou zahrádku, kde pěstovali zeleninu a na dvorku jim pobíhalo několik slepic a hus a jelikož se Vokurka nebál ani „čerta“, v chlévku měl načerno prasátko, kozu a dvě kůzlata. A stejně jako všichni „Chodové“, i on měl pěkného a věrného psa.

Vokurka pocházel z Chodska, z kraje Jana Koziny. Když vojákovoal u nás v Jičíně u 22. pluku, padla mu do oka pěkná vdovička. Hned jak skončil vojenskou službu, tak se s ní oženil. Vokurka byl dobrý a přičinlivý manžel a hodný táta. Pracoval jako topič na noční směně u Knotků v továrně na žací stroje. V létě, hned jak se vrátil z továrny, pracoval buď na zahrádce anebo sekal kosou travu na příkopech podle státní silnice, která vedla do Čejkovic. Příkopy dostal od cestářů zadarmo, ti byli rádi, že jim to Vokurka pěkně vyseká. Příkopy vypadaly jako by je holič oholil britvou. Pěkně posečenou travu obraceli a sušili. Jejich seno nebylo nikdy zapálené. Vonělo vždy jako mateřidouška. Kozu si na něm pěkně pochutnávala a celá rodina zase na kozím mléku. Nebylo divu, že dcera Kateřina měla růžové tvářičky a pěkné kozičky chodily za starou kozou jako dva pejskové.

Horší bylo, že Kateřina měla i rezavé vlasy. Kluci ji pro ně hodně škádli. Když sekala někdy na příkopě travičku pro jejich kozičku, kluci na ní z legrace loudily hubičku. Kateřina však nikdy nikomu nedala hubičku a dál klidně sekala a když byli moc dotěmí, tak se s nimi poprala.

Co se však nestalo!? Kozu jim najednou přestala žrát, přestala i dojit a jenom mečela a mečela. Vokurka dobře věděl, co se stalo, pro to nebyl dobře naložený. Jít s kozou ke kozlovi byla u nich na Chodsku ženská práce. Ale jiný kraj, jiný mrav, nedalo se nic dělat. Uvázal kozu a s kozou na provázku šel s ní na procházku. Kam? Ke kozlovi. Jelikož bylo ještě dosti brzy ráno, doufal, že ho nikdo neuvidí. Musel jít přes celé nové město až k městským jatům, kde měl starý Melichar obecního kozla. Když se Vokurka blížil k zájezdnímu hostinci „Na bahně“ najednou dostal žízeň. Uvázal kozu k vozu a šel jenom na jednu štamprličku. Hostinský Hercík pozoroval Vokurku, jak uvazoval kozu k vozu a tak hned, jak se Vokurka objevil ve dveřích, povídá: „Kam s tou kozou, pane Vokurka?“ Do Vokurky jako když píchne: „Dobře víte, kam se chodí s kozou, zvláště když máte kozla hned za rohem.“ Vrazil do sebe slivovici, utřel si fousy a povídá: „Mordyje, zase to máte slabší než vodu. To chcete asi brzy zbohatnout, že to tak „křtíte“.“

To strašně urazilo a namíchlo hostinského Hercíka, který se zapřísahal, že kořalku „nekřtí“. Postavil před Vokurku na pult několik láhví se slivovicí a povídá: „Teď se napijte z každé láhve a jestli mi budete tvrdit, že slivovice z té první láhve je „pokřtěná“, budu Vás žalovat.“

Vokurka pomalu ochutnával ze všech láhví a slivovice mu rychle stoupala do hlavy. Když se dostal konečně z hospody ven, bylo poledne a to již starý Melichar a jeho kozel „neřadovali“.

Proč se všichni najednou vytratili od mísy s brynzou, jako když do nich někdo střílí?

Hodně Čechů a Slováků se pamatuje na posledního Československého velvyslance ve Washingtonu, D.C. Byl to Juraj Slavík, st. Slovák rodem, ale Čechoslovák srdcem, tělem i duší. Hned, jak se komunisté uchopili moci v roce 1948, abdikoval, ale zůstal ve Washingtonu, D.C. a pomáhal uprchlíkům jak se dalo.

Já jsem ho neznal a ani se na něho nepamatuji. Zato znám jeho syna Juraje Slavíka, ml. Když Juraj Slavík ml. byl na návštěvě na Slovensku, přivezl původní tradiční brynzou, která mi připomněla mé mládí na Slovensku, kdy jsem se svými rodiči navštěvoval občas salaše v Nízkých Tatrách, kde nás starý bača pohostil žinčicí a občas i brynzou. O žinčici jsem tak moc nestál, ale brynzou, pane, to byla pochoutka.

Tahle brynzou mi připomněla jednu příhodu, která se udála v Clevelandu, ve státě Ohio. Bylo to když se Bernice Bolek, profesionální herečka vrátila po několika letech z New Yorkské Broadway, aby hrála jako host v Lakewood Little Theatre. Bernice Bolek byla hubená jako nudle, prostě udělaná na komické úlohy, které byly pro ni jako ušité. V civilním životě byla také velmi veselá a tak nebylo divu, že měla hodně přátel. Jednou po představení v Lakewood Little Theatre pozvala své přátele a známé na večírek do svého apartmánu. Jelikož jsem byl jednou jejím partnerem v televizním seriálu „The dirty old man“, byl jsem také mezi pozvanými.

Na několika stolech byly všelijaké dobroty, ale u jednoho stolu a jedné mísy se tlačilo hodně lidí. Hned jsem to šel prozkoumat, co tam je. Na cedulce u mísy bylo krasopisně napsáno: „Slovenská tradiční brynzou z ovčího mléka. Všichni hosté okolo toho stolu si pochutnávali a tradiční brynzou mizela rychle z mísy, takže jsem měl strach, že se na mne ani nedostane. Ale chyba lávky. Náhodou se mě někdo, z těch labužníků zeptal čím to je, že ta brynzou je tak chutná a zvláště pikantní. „To je tak,“ odpověděl jsem. Ovce jsou velice lechtivé a když je bača a jeho pomocníci dojí, čurají jim do kbelíků s mlékem a to dává brynzou tu pikantní chuť. V tu ránu nebyl u mísy s brynzou nikdo, a tak jsem měl všechno, co zbylo, sám pro sebe.

Druhý den se mě hostitelka Bernice Bolek ptala, co se stalo, že si všimla, že od té mísy s brynzou se všichni lidé rozprchli, jako když do nich někdo střílí. Chtěl bych říci, co se stalo. Bernice Bolek se vůbec nezlobila, naopak se začala smát, až se smíchy taky počurala.

Herečka Bernice Bolek

MLADÝM

Moji rodiče

Rodiče se dělí na dvě části: matku a otce.

Matka se ještě rozděluje na ženu v domácnosti a v zaměstnání.

Doma se potom ještě skládá z manželky, matky, kuchařky, uklízečky, pradleny, zásobovačky, účetní, vychovatelky.... ostatní si nepamatuji, ale máma toho umí vyjmenovat víc, jako např. služka, otrok a jiné.

Matka se vyznačuje tím, že se zázračně nachází na více místech najednou, umí v jedné chvíli myslet na sto věcí, přičemž deset věcí dělá současně. Vidím na vlastní oči, jak po návratu z práce dá vařit vodu na sporák, zatímco zadělá na buchty. Přitom jí běží pračka, do které chodí vyměňovat prádlo, mně vymýšlí věty oznamovací, tázací a rozkazovací a naši Olinku zkouší z velké násobilky. Ve volném čase stačí i vyžehlit. Že potom přebalí malou Karličku a udělá jí Sunar s krupicí si ani nevšímnu.

Dvě oči mi na to nestačí. Když potom zasedneme k večeři, všechno je připravené na stole, já mám na tepláčkách zašité nové díry, Olina má umyté vlasy a prádlo visí na balkoně.

Potají si mámu prohlížím. Máma má opravdu jen dvě ruce a přece, když přijde domů z práce má v jedné velkou a malou kabelku, v druhé dvě síťovky s nákupem a v třetí.... ne, vždyť jsem už povídal, že má jen dvě ruce, ale nese i Karličku v náručí.

Otec se neskládá ani nerozděluje.

Nachází se v zaměstnání a doma, ale doma ho najdete málokdy. Kromě snídání a večeření, když sedí u stolu, vyskytuje se obvykle v křesle nebo na gauči a bývá zakrytý novinami.

Zanechává po sobě vždy totožné stopy: rozevřené a převrácené noviny a cigaretový popel, někdy i v popelníku. Na rozdíl od mámy, i když má taky dvě ruce, přichází domů s rukama prázdnými. Jestli umí násobilku nevím, ale psát asi neumí, protože mi ještě žákovskou knížku nikdy nepodepsal. A ani není prozkoumané, proč patří do skupiny rodičů, když na rodičovské sdružení vůbec nechodí. Jak umýt auto ještě nezkoušel.

Pan učitel povídal, abychom se při psaní tohoto úkolu zamysleli nad prací svých rodičů. Ve škole přidělují žáka, který řádně nepracuje a neučí se, dobrému a snázivému žákovi, aby se od něj něco naučil. Tak si myslím, že při svatbě přidělují muže ženám, aby je ženy něčemu dobrému naučily a měly na ně dobrý vliv.

Mojí mámě se to zatím bohužel nepodařilo.

Slohová práce jednoho žáka Základní školy

VYDEJTE SE S NÁMI PO STOPÁCH HISTORIE

Proměnlivo nad Balkánem

Úvodem o Slovanech všeobecně

Slované představují největší etnickou a jazykovou skupinu na evropském kontinentě. Slované patří k nejstarším obyvatelům Evropy. Jejich kolébkou byly rozsáhlé prostory severně od Karpat, mezi řekami Odrou a Dněprem. Slované pravděpodobně vzešli z neolitických kmenů, které obývaly původně bažinaté Polesí (v dnešním Bělorusku a na Ukrajině) a v průběhu času se toto praslovanské obyvatelstvo zformovalo do svébytného etnického celku. Na rozsáhlém území od řeky Odry až po Ural některé slovanské kmeny splynuly se Skyty a Sarmaty, jiní s Góty, Huny a Avary. Při avarském vpádu Slované postoupili na západ. Koncem 6. století se někteří Slované usídlili na území dnešního Německa na východ od Labe, zatímco jiní ohrožovali nadvládu Byzance na Balkánském poloostrově.

Je pravděpodobné, že lid popelnicových polí (lid s tak zvanou kulturou lužickou), který již v mladší době bronzové osídlil i naše země, měl význačný podíl na utváření kmenů západoslovanských. Rozhodující význam pro konečný ráz osídlení našich zemí měl však příliv slovanského živlu ze Zakarpatí v prvních stoletích našeho letopočtu. Tento pohyb pak vyvrcholil v 5. a v 6. století, kdy se Slované stali rozhodujícím činitelem ve značné části Evropy. Jak je známeno již výše. Slované pronikli daleko na západ, až k dolnímu povodí Labe, i na jih, až do zemí alpských a do Podunají, a záhy Slované ohrožovali i byzantskou říši a její hlavní město Cařihrad. Slované byli zdatní bojovníci a vynikali v obléhání a dobývání opevněných měst.

Základním zdrojem obživy starých Slovanů bylo vyspělé zemědělství a chov dobytka. Slované ovládali i některé druhy řemeslné výroby, zvláště kovářství a zpracování dřeva a kostí. V roce

746 Slované vpadli do Řecka, kde se začali usazovat v některých částech země. V Německu, kde byli známi jako Vendové, si je podrobil císař Karel I. Veliký. Později byli Slované zatlačeni za řeku Odru. Na našem území obyvatelstvo na křesťanství obrátili byzantští misionáři Konstantin a Metoděj, kteří na pozvání knížete Rostislava roku 863 přišli do Velkomoravské říše. Někteří Slované se přiklonili k východní církvi a píšou cyrilicí, zatímco jiní se přiklonili k církvi západní a užívají latinku.

Slované se dělí do tří větví. K západním Slovanům patří Češi, Slováci, Lužičtí Srbové a Poláci. K východním Slovanům patří Rusové, Ukrajinci a Bělorusové, k jižním Slovanům Slovinci, Chorvati, Srbové, Bulhaři a Makedonci. Kromě kompaktního osídlení ve střední a východní Evropě a na Balkáně zasahují sídla Slovanů i do Asie (zvláště Rusů na Sibiř).

Slované hovoří slovanskými jazyky, které patří k indoevropským jazykům. K západoslovanským patří jazyk: český, slovenský, dolní a horní lužická srbština, polský s kašubštinou a vymřelá polabština. K východoslovanským patří jazyk ruský, ukrajinský a běloruský. K jihoslovanským jazykům patří jazyk staroslověnský, slovinský, srbochorvatský, bulharský a makedonský. Pojítkem slovanských jazyků zůstává společné jádro slovní zásoby a základy mluvnic.

My svoji pozornost zaměříme na osudy zemí na Balkánském poloostrově a na Slované, kteří zde žijí. Na Balkáně se hovoří balkánskými jazyky tj. bulharsky, makedonsky, slovinsky, srbochorvatsky a samozřejmě také rumunsky, albánsky a řecky.

Balkán

V jazyce Turků je Balkán pohoří, které vzniklo třetihorním vrásněním. V Bulharsku je to Stará planina. Od řeky Timoku

se pohoří táhne v délce 500 km směrem východním k Černému moři. Nejvyšší horou je Botev s výškou 2 376 m.

Balkánský poloostrov

se nachází v jihovýchodní části Evropy. Měří asi 500 000 km². Hranicí je řeka Sáva a dolní Dunaj. Řeka Sáva pramení v Julských Alpách. Od pramene po soutok s Dunajem má Sáva délku 940 km. Řeka Sáva protéká Slovinskem (s hlavním městem Ljubljanou), Chorvatskem (s hlavním městem Zagrebem), Srbskem (s hlavním městem Beogradem). U Beogradu (Bělehradu) se řeka Sáva vlévá do Dunaje. Hlavní přítoky řeky Sávy jsou Bosna, Drina, Kupa, Una a Urbas. Řeka Dunaj tvoří přirozenou hranici mezi Rumunskem a Bulharskem; u města Silistra Dunaj opouští státní hranici a směřuje k severu. U města Galati řeka Dunaj tvoří přirozenou hranici mezi Rumunskem a Moldávií a následně pak mezi Rumunskem a Ukrajinou. Balkánským poloostrovem prochází pohoří Balkán (v Bulharsku je to Stará planina) a Dinárské hory.

Balkánský poloostrov vybíhá do Středozemního moře a je obklopen mořem Jaderským, Jónským, Egejským, Thráckým, Marmarským a Černým.

Dávná historie zemí na Balkánském poloostrově

Do drsné a rozeklané krajiny Balkánu často podnikaly nájezdy nejrůznější národy. Patřily k nim, mezi jinými, Keltové, Římané, Trákové, Slované, Hunové, Gótové, Maďaři, Turci, Italové a Němci. Balkán sloužil jako nárazová zóna zneprátených náboženství a říší. Na Balkáně vznikala velmi různorodá etnická skladba obyvatelstva, což vedlo ke zrodu národnostní a náboženské nesnášenlivosti, která často přerůstala v násilnosti, probíhající někdy i po několik ge-

neraci. V balkánské oblasti se během staletí neustále měnily hranice království, knížectví, provincií a v současné době také republik. Balkán prožíval období určité stability pod Římskou, Byzantskou a Osmanskou říší.

Do roku 395 byl Balkán součástí Římské říše. Po rozdělení Římské říše zůstala území současného Slovinska, Chorvatska a Hercegoviny v Západořímské říši, zatímco zbytek Balkánu se stal součástí Východořímské byzantské říše. Roku 1054 se východní pravoslavná církev odtrhla od církve římské. Od té doby zůstala byzantská oblast Balkánu pravoslavná, zatímco Slovinci a Chorvati jsou katolíci.

Turci na Balkáně

Osmanští Turci začali dobývat Evropu ve 14. století. Na území pozdější Jugoslávie se podařilo pouze Černé Hoře odrazit jejich prudký nápor. Srbové byli poraženi v bitvě na Kosově poli roku 1389 a poslední bašta Bulharů byla dobyta roku 1396. Roku 1453 dobyli Turci Konstantinopol, hlavní město Byzantské říše. Konstantinopol, slovansky pojmenovaný jako Cařihrad, se v letech 1453 - 1923 stal hlavním městem Osmanské říše pod názvem Istanbul. (Připomínám, že město Konstantinopolis bylo založeno roku 330 císařem Konstantinem I., když přeložil sídlo Římské říše na Východ.) Po dobytí Konstantinopole a v následujících sedmi letech Osmanská říše ovládla celé Řecko. Rumunské Valašsko a Moldavsko statečně vzdorovaly do roku 1477 nájezdům Turků z Osmanské říše. Statečnost Valachů pod vedením Vláda Tepese, valašského knížete, pak inspirovala vznik legendy o hraběti Drákulovi.

Albánie byla podmaněna Osmanskou říší roku 1479. Turci porazili roku 1526 Uhry a Čechy v bitvě u Moháče. Tato porážka českého a uherského vojska otevřela Turkům cestu do střední Evropy. V bitvě u Moháče také padl český a uherský král Ludvík Jagellonský. Osmanská říše po vítězné bitvě u Moháče rozšířila své impérium na sever a na západ od Dunaje. Ale zaměříme svoji pozornost opět na osud zemí na Balkáně.

Roku 1527 hledalo Chorvatsko ochranu u Habsburků a zůstalo pod rakouskou

vládou až do roku 1918. Turci upevnili svůj vliv v Bosně a Hercegovině a do poloviny 16. století se Turci stali pány většiny Balkánu. Výjimkou bylo jen Chorvatsko a pobřeží Jadranu, kde bylo turecké loďstvo rozdraceno roku 1571 v bitvě u Lepanta flotilou španělských, benátských a janovských lodí křesťanské ligy.

Osmanské říše přidala do Balkánu - rozpolceného mezi katolickým a pravoslavným náboženstvím - nový třetí prvek a tím byl islám. Někteří křesťané přestoupili na víru svých tureckých dobyvatelů, bylo to zejména v oblastech dnešní Albánie, Kosova, Makedonie a Bosny a Hercegoviny.

Ale na okamžik se zase vraťme k dějinám střední Evropy a připomeňme si historii rodu Schwarzenbergů. Jan Adolf I. v roce 1598 dobyl tureckou pevnost Ráb (dnes Győr) v Uhrách, za což následovalo roku 1599 povýšení do stavu říšských hrabat. Od té doby schwarzenberský erb byl rozmnožen o symbol uťaté Turkovy hlavy, do které klove krkavec.

V 17. století došlo k obléhání Vídně Turky a také k opakovaným a ničivým nájezdům osmanských Turků na Moravu. Po porážce u bran Vídně roku 1683 se začali Turci ze střední Evropy pomalu stahovat. Roku 1697 rakouský císař Leopold I. svěřil velení rakouské armády na Dunaji princovi Evženu Savojskému, který s rakouskou armádou rozdrtil Turky u Zenty a osvobodil Uhry z turecké nadvlády. Turci byli vyhnáni z Uher. Na jaře 1717 Evžen Savojský bojoval s Turky podél Dunaje směrem k Bělehradu a toto území znovu získal pro Habsburky a 15.8.1717 uvolnil cesty pro nová mírová jednání.

Na přelomu 17. a 18. století se mnoho Srbů vystěhovalo do Vojvodiny, aby se dostali pod ochranu habsburské říše. Evropě začala stále více vadit muslimská nadvláda nad balkánskými křesťany. Ale vraťme se opět na Balkán.

Srbsko povstalo proti Turkům roku 1815 a roku 1829 získalo autonomii, poslední turečtí vojáci však odešli až roku 1867. Řekové zahájili válku za nezávislost roku 1821. Na jejich stranu v boji proti Turkům se Připojil i anglický básník lord Byron, který však roku 1823 v Řecku zemřel na revmatickou horečku. Spojené loďstvo Britů, Francouzů a Rusů porazilo

Turky u Navarina roku 1827 a Řecko získalo svobodu o dva roky později.

Bulharské povstání proti turecké nadvládě bylo roku 1876 krutě potlačeno, ale ještě téhož roku Rumunsko ze podpory Francie a Ruska vyhlásilo nezávislost na Osmanské říši, Srbsko a Rusko pak vyhlásilo Turecku válku, která roku 1878 přinesla Bulharsku autonomii. Makedonie zůstala pod nadvládou Turků. Roku 1908 Rakousko - Uhersko anektovalo Bosnu a Hercegovinu.

Balkánské války

Za první balkánské války roku 1912 Srbsko, Černá Hora, Řecko a Bulharsko utvořily alianci, jejímž cílem bylo vytlačení Turecka z Evropy a rozdělení jeho území mezi spojence. Turkům zůstal jen nepatrný zbytek jejich evropského území. O rok později se balkánští spojenci obrátili proti sobě: Srbsko a Řecko se spojily proti Bulharsku. V téže době získalo Srbsko vládu nad Kosovem.

Napětí v této oblasti roznítilo první světovou válku. Rakouský arcivévoda František Ferdinand d'Este, následník rakouského a uherského trůnu, byl v červnu 1914 zavražděn v Sarajevu srbským nacionalistou. Bližší informace k této události naleznete v článku v březnovém čísle Hlasů národa 3/2008. Rakousko této vraždy využilo jako záminky k vyhlášení války a napadení Srbska. Rusové cítili, že jejich postavení na Balkáně je ohroženo, zmobilizovali armádu a spolu s britskými a francouzskými spojenci vstoupili do války proti ústředním mocnostem: Rakousku - Uhersku a Německu. Další informace zájemce nalezne v HN 2/2008 v článku „Na počátku 20. století“ a v HN 4/2008 v článku s názvem „Telegraficky k první světové válce“. My se však opět vrátíme na Balkán a to do období

Mezi dvěma světovými válkami

Po první světové válce se spojily Vojvodina, Slovinsko a Chorvatsko se Srbskem, Černou Horou a Makedonií a vytvořily nový stát, kterému vládl srbský král. Vzniklo Království Srbů, Chorvatů a Slovinců (SHS), které bylo roku 1929 přejmenováno na Jugoslávii, „Zemí již-

ních Slovanů". Nadvládu Srbů těžce snášely ostatní národy, zejména Chorvati. Roku 1934 zavraždili chorvatští nacionalisté krále Alexandra. Alexandr nastoupil na trůn roku 1921 a snažil se řešit etnickou, náboženskou a regionální nesnášenlivost mezi balkánskými národy tím, že nastolil diktaturu a spojil v roce 1929 území pod jedním jménem Jugoslávie. V roce 1931 obnovil některá občanská práva, to však nedokázalo potlačit narůstající separatistické tendence. Když Alexandr I. plánoval obnovení parlamentní demokracie, byl zavražděn. Srbové však u moci zůstali a byla nastolena regentská profašistická vláda.

Roku 1941 obsadil Jugoslávii Hitler a v Chorvatsku ustanovil loutkový fašistický režim. Proti nacistickému Německu, ale také proti sobě navzájem, bojovaly armády promonarchistických četníků a komunistických partyzánů vedených maršálem Titem.

Řecko bylo napadeno Německem roku 1941. Rumunsko bojovalo se válce po boku Německa, ale v roce 1944 se Rumunsko i Bulharsko přidaly na stranu Spojenců. S výjimkou Řecka byl Balkán osvobozen sovětskou Rudou armádou. V Jugoslávii a v Albánii se tak stalo s pomocí místních partyzánů a vlastenců.

Bulharsko a Jugoslávie po druhé světové válce

Nejprve několik informací k historii Bulharska. - Bulhaři jsou národem jižních Slovanů. Jsou to potomci východoslovanských kmenů, které v 7. až 9. století asimilovaly kočovné povlžské turkotatarské Bulhary usazené v Podunají.

V polovině prvního století našeho letopočtu bylo také území Bulharska kolonizováno Římany, od třetího století našeho letopočtu na toto území útočili Gótové, Hunové, Bulhaři a Avari, v 6. století bylo toto území osídleno slovanskými pastevci. Ti byli v roce 679 napadeni bulharskými kmeny, které zde v letech 681 - 1018 vytvořily 1. bulharskou říši a přijaly kulturu slovanské většiny.

V 9. století byli Bulhaři významnou mocností na Balkáně, roku 864 přijal Boris I. ortodoxní východní křesťanství jako oficiální náboženství své země. Roku 1018 bylo Bulharsko začleněno do

Byzantské říše, ale roku 1185 vznikla 2. bulharské říše, která s výjimkou Řecka brzy ovládla většinu Balkánu. V polovině 14. století došlo k invazi osmanských Turků, kteří roku 1393 Bulhary definitivně porazili a vládli jim příštích pět století.

K protitureckému povstání došlo v Bulharsku v roce 1876, v roce 1879 bylo Bulharsko knížectvím s německou dynastií v čele s Alexandrem Battenbergem (až do roku 1886). V roce 1908 - 1918 bylo Bulharsko královstvím v čele s carem Ferdinandem I. Goburským. Po druhé balkánské válce (červen - srpen 1913) země ztratila značné území ve prospěch Srbska a Řecka. O další území přišlo Bulharsko po první světové válce, neboť bylo spojencem poraženého Německa. Roku 1918 bulharský car Ferdinand abdikoval a na trůn nastoupil jeho syn Boris III. Následovalo několik let politické nestability, roku 1934 Boris zřídil svou osobní diktaturu.

Za druhé světové války Bulharsko opět stannulo po boku Německa. Roku 1944 vstoupily do země sovětské jednotky a umožnily chopit se moci koalici vedené komunisty. O dva roky později byla v Bulharsku zrušena monarchie. Dne 15.9. 1946 se Bulharsko stalo lidovou republikou a jejím ministerským předsedou se stal vůdce komunistické strany Georgi Dimitrov. Roku 1989 také Bulharsko zasáhl proces reforem, který se šířil východní Evropou, v listopadu téhož roku byl donucen rezignovat komunistický vůdce Todor Živkov, který byl u moci od roku 1954. Po volbách roku 1991 se v zemi po čtyřiceti letech dostala k moci nekomunistická vláda. V Bulharsku začaly ekonomické reformy, byla vypracována nová ústava.

Čeští turisté při návštěvě Bulharska směřují do rekreačních oblastí při Černém moři. V hlavním městě Sofii navštěvují muzea a galerie. Ale vraťme se opět k historii Jugoslávie, nevažme na kontinuitu jejího vývoje mezi dvěma světovými válkami a připomeňme si její vývoj po ukončení druhé světové války.

V Jugoslávii se po roce 1945 podařilo komunistickému prezidentu Titovi částečně potlačit etnické napětí v zemi. Roku 1970 už Titova federální vláda zodpovídala jen za hlavní oblasti politiky, jako například za obranu země, zahra-

niční politiku, ekonomiku a lidská práva, ostatní pravomoci delegovala na šest republik a dvě autonomní oblasti.

Bylo to:

1. Srbsko o rozloze 88 361 km² s hlavním městem Bělehradem, v tom jsou zahrnuty Autonomní oblasti: Vojvodina 21506 km² (s hlavním městem Novi Sad) a Kosovo a Metohija 10887 km² (s hlavním městem Priština) 2. Chorvatsko 56538 km² (s hlavním městem Záhřeb) 3. Slovinsko 20251 km² (s hlavním městem Lublaň) 4. Bosna a Hercegovina 51129 km² (s hlavním městem Sarajevo) 5. Makedonie 25713 km² (s hlavním místem Skopje) 6. Černá Hora 13812 km² (s hlavním městem Titograd, dnes Podgorica).

V Jugoslávii kromě Srbů, Chorvatů, Slovinců, Makedonců a Černohorců žili také Albánci a další národnostní menšiny, např. Češi. Úřední řeč v Jugoslávii byla srbochorvatština, republiky však měly i vlastní úřední jazyky. Část obyvatelstva se hlásila k pravoslavnému náboženství, ke katolictví, nebo k islámu. Po Titově smrti roku 1980 se ukázalo, že federativní systém, který měl země Jugoslávie sjednotit, nedokáže udržet na uzdě nacionalistické vášně a zvládnout ekonomickou krizi. Slovinsko a Chorvatsko vyhlásilo roku 1991 nezávislost, v oblasti Krajiny vypukly boje mezi Chorvaty a Srby, kteří se chtěli připojit k Srbsku. V Bosně a Hercegovině a v Makedonii bojovali Srbové proti Muslimům a Chorvatům. V prosinci 1991 federální prezident Stipe Mesič odstoupil z funkce a prohlásil, že Jugoslávie již neexistuje. Bosna a Hercegovina a Makedonie vyhlásily nezávislost roku 1992. Nezávislost později vyhlásila i Černá Hora. Akce Srbů proti Albáncům vyvolaly sankce OSN. Brutální akce Srbů proti Albáncům v Kosovu vyvrcholily v roce 1999, jejich zastavení vynutil až ozbrojený zásah NATO.

Nejpočetnější zájezdy českých turistů směřují od jara do podzimu do Chorvatska k Jaderskému moři a na ostrovy v Jaderském moři. Do svého programu zahrnují turisté v této oblasti také návštěvu Splitu a Dubrovníku.

*Alena Kulheimová
Česká republika*

Seeing Sights Unseen

If five people witness an accident, they will give five different accounts of what happened. No two persons see in exactly the same way. In fact, some six hundred million years ago living creatures on this planet did not see at all. Eyes evolved over millennia as each species developed the kind of vision necessary for its survival. The human eye especially has been shaped not only physiologically but also by cultural factors and conditioning.

At this stage of our human development, as in the accident example, what we see is strongly influenced by our background, personality, interests, emotions, and attitudes. Sight is not "accomplished" once and for all. Every day of our lives we are learning to see. Advertisers know this. They teach us to see beauty in white teeth, shiny hair, and slim bodies. They teach us to see prestige in big houses, expensive cars, and stylish clothes. They teach children name brands at an early age; attuned to these, children observe who has what as a way of determining worth.

By limiting our sight, we let our world become very narrow, far too small for our spirits. Children traveling cross-country in a family van can watch a video on the in-car TV and see not one wildflower meadow, rugged cliff, circling hawk, or running stream. In fact, our whole highway system is designed to direct our attention to billboards instead of the beauty or impoverishment along the road.

Emily Dickinson writes about our ability to see: "The Truth must dazzle gradually / Or every man be blind." The word *dazzle* suggests that the truth is good, and at its deepest reality that is so, but we usually perceive both the posi-

tive and the negative gradually, for fear of being blinded. The deepest truth is that God is present in us and in all the rest of creation. We live in an intimate universe, especially evident in our Earth home, and this Divine Presence in Earth's numinous beauty should comfort as well as dazzle us.

Gerard Manley Hopkins reminds us that "The world is charged with the grandeur of God." If we take the time and develop the sensitivity to see, surely we will be dazzled by the brightness and moved by the presence of the Holy Spirit. If our senses are awake and our minds alert, neither blunted by excess nor distracted by the superficial, we will indeed see the divine Creator and the incarnate Christ everywhere.

We see, then, with the eyes of our minds as well as those of our bodies, but what we don't see, we are careless about. Since we do not see the flora and fauna of the rain forest, we may not care that species, each a revelation of God, become extinct every day. We have probably never seen the baiji dolphins that lived in the Yangtze River in China; now we never shall, because they have been declared extinct. Since seeing makes a demand on us, we might wish to remain blind to destruction: old-growth forests are clear-cut, destroying the habitats of countless creatures; wildlife in and around streams is harmed by the chemical pollutants of our industries and the waste from factory farms, where millions of animals exist in misery; mountaintops are cut off, causing sludge and waste to plunge downhill and destroy the homes of humans and other species. Afraid to see images of starving babies or children digging through heaps of trash, we can quickly turn the page or hit

the remote.

We need strong and sensitive spirits to hold both the beauty and the misery of the world, but Jesus tells us that if we have eyes to see, we should open them wide. The artist sees what *is* in a new way and the visionary sees what *is not yet* but everyone is invited simply to *see*, even if only gradually, God's fragile creation in both its magnificence and its suffering. Henry David Thoreau, at the end of *Walden*, writes, "The light which puts out our eyes is darkness to us. Only that day dawns to which we are awake. There is more day to dawn. The sun is but a morning star." Let us be dazzled gradually so we are not overwhelmed by the beauty or the horror of the world and thus choose to be blind. Instead, as light begins to dawn, let us live with awareness and see with both our eyes and our hearts the Divine Mystery, who has been present all along, waiting only to be discovered.

*Sister Paulette Zimmerman
Liguorian, October 2007*

HLASY NÁRODA - VOICES OF THE NATION - Měsíčník České Misie v Chicagu - Vydává Česká Misie - náboženské a kulturní středisko 2340 S. 61st Ave., Cicero, IL 60804. Mobil: (708) 533 - 1050, Telefon + Fax: (708) 656 - 7472, E-mail: velehradchicago@comcast.net Řídí: Rev. Dušan Hladík s redakční radou. Adresa: HLASY NÁRODA P. O. Box 508 576, Cicero, IL 60804. Roční předplatné (12 čísel) - USA osobní odběr 30.00 USD, USA poštou 40.00 USD, Canada letecky 40.00 USD, Cizina letecky 55.00 USD. Jednotlivé číslo 2.50 USD. Nevyžádané rukopisy se nevracejí, redakce si vyhrazuje právo zaslané články a dopisy zkrátit, aniž by tím byl změněn jejich původní obsah. V otázkách soukromých zjevení, která dosud nebyla schválena církví, se plně podřizujeme definitivnímu rozhodnutí církevní autority.

Profiles and oeuvres of Czech Artists

Václav Brožík

(1851 – 1901)

This month we are focusing on the foremost representative of Czech historical paintings created during the last quarter of the 19th century. Václav Brožík belongs to a mere handful of Czech graphic artists who achieved recognition and honors during their lifetime. Born in Železný Hamr by Třemošná, son of a boilermaker, he studied art in Prague, Germany and ultimately in France. He became the only Czech artist elected to the French Academy of Arts and the recipient of the Cross of the Legion of Honor. Brožík also acquired the post of professor at the Prague Academy of Graphic arts. He belongs to the generation of artists whose works grace the salons and hallways of the National Theater in Prague. Brožík's paintings are displayed in theater's royal loge as well as in the Council Chamber of the Old Town Hall.

Master John Huss before the Council of Constance

Some of his most famous historical topics rendered on canvas include the Trial of Master John Huss before the Council of Constance, the election of King George of Poděbrady and the Second Prague Defenestration of 1618, an event that set off the Thirty Years' War. This last mentioned dramatic painting highlights the scene by a truly masterly use of chiaroscuro and by careful inclusion of historical details such as the room's decor and depiction of the characters in their authentic period costumes.

The 2nd Prague Defenestration

In addition to historical paintings Brožík built his reputation abroad by his realistic portrayals of French peasants, and pastoral scenes, a genre which stemmed from the so-called Barbizon school.

Tony Jandáček

Election of King George of Poděbrady

Illustration on the back page:

1. *Allegory of Prague*
2. *Partial rendering of the Luxemburg Court with Charles IV.*

